

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

του

Ζαρίφη Θωμά

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Θεσσαλονίκη 2021

*Αφιερώνεται στους γονείς μου,
Αθανάσιο και Ελένη
και στον αδερφό μου Δημήτριο - Ελευθέριο*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την παρούσα διπλωματική εργασία σηματοδοτείται το τέλος των σπουδών μου στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με αντικείμενο την Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα τις θερμές μου ευχαριστίες στο ακαδημαϊκό προσωπικό του Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για την πληθώρα γνώσεων που μου προσέφερε. Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια και τους φίλους μου οι οποίοι με στήριξαν ψυχολογικά καθ' όλη την διάρκεια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος και μου δίνανε δύναμη να συνεχίσω μέχρι το τέλος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί μια προσπάθεια παρουσίασης, ερμηνείας και ανάλυσης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις αποτελούν το σημαντικότερο εργαλείο για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων που επιθυμούν να έχουν πλήρη πληροφόρηση σχετικά με την Χρηματοοικονομική Θέση και την επίδοση των δραστηριοτήτων ενός ομίλου επιχειρήσεων. Στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις ο όμιλος παρουσιάζεται ως μια ενιαία οντότητα, μέσω της ενσωμάτωσης στις καταστάσεις αυτές των στοιχείων των επενδύσεων που διαθέτει η μητρική επιχείρηση σε θυγατρικές, συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες.

Γίνεται παρουσίαση και ανάλυση των δύο λογιστικών πλαισίων που διέπουν την διαδικασία ενοποίησης ενός ομίλου και κατάρτισης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων στην χώρα μας, τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.

Η ιθύνουσα εταιρεία έχει την υποχρέωση της σύνταξης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του ομίλου και αναλόγως το λογιστικό πλαίσιο που εφαρμόζει, δύναται να παρέχονται διάφορες απαλλαγές καθώς επίσης και εξαιρέσεις από την διαδικασία της ενοποίησης και κατάρτισης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Τα λογιστικά πλαίσια που εφαρμόζονται στην Ελλάδα θέτουν τις μεθόδους με τις οποίες θα πραγματοποιηθεί η ενοποίηση ενός ομίλου όπως επίσης και ορίζουν τις βασικές αρχές και κανόνες που θα πρέπει να διέπουν τόσο την διαδικασία της ενοποίησης όσο και την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Τέλος αναλύονται τα διάφορα στάδια της διαδικασίας της ενοποίησης και παρουσιάζονται οι απαιτούμενες λογιστικές εγγραφές που πρέπει να πραγματοποιηθούν.

Πίνακας περιεχομένων

ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ	<i>ii</i>
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	<i>iii</i>
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	<i>iv</i>
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	<i>viii</i>
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ & ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	<i>ix</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο ΕΙΣΑΓΩΓΗ	<i>1</i>
1.1 Εισαγωγικά Στοιχεία	<i>1</i>
1.2 Σκοπός της Εργασίας.....	<i>2</i>
1.3 Έννοιες σχετικές με τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.....	<i>2</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	<i>6</i>
2.1 Εισαγωγή	<i>6</i>
2.2 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	<i>6</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΟΜΙΛΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	<i>14</i>
3.1 Βασικοί Λόγοι και Σκοπός Δημιουργίας Ομίλων Εταιρειών	<i>14</i>
3.2 Βασικές έννοιες περί ομίλων εταιρειών.....	<i>16</i>
3.3 Τύποι Ομίλων	<i>18</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ, ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ & ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ	<i>20</i>
4.1 Ορισμός των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων	<i>20</i>
4.2 Λόγοι Κατάρτισης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων	<i>21</i>
4.3 Εταιρείες υπόχρεες σε Ενοποίηση	<i>24</i>
4.4 Απαλλαγή υποχρέωσης κατάρτισης Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων .	<i>25</i>
4.5 Εταιρείες Δυνητικά Εξαιρούμενες από την διαδικασία Ενοποίησης	<i>26</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ & ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	<i>27</i>
5.1 Εισαγωγή	<i>27</i>
5.2 Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων».....	<i>28</i>

5.3 Δ.Π.Χ.Α. 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις»	30
5.4 Δ.Π.Χ.Α. 11 «Σχήματα Υπό Κοινό Έλεγχο»	32
5.5 Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις & Κοινοπραξίες»	35
5.6 Βασικές Διαφορές στην Κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων μεταξύ Δ.Π.Χ.Α. & Ε.Λ.Π.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ, ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ/ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ	
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ & ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ.....	
6.1 Εισαγωγή	40
6.2 Συμμετοχές & Χρεόγραφα.....	40
6.3 Διάκριση των Συμμετοχών.....	41
6.4 Συνδεδεμένες επιχειρήσεις	42
6.5 Προϋποθέσεις ύπαρξης σχέσης μητρικής οντότητας προς θυγατρικής οντότητας	43
6.6 Προσδιορισμός ποσοστού Συμμετοχής	44
6.7 Συγγενείς Επιχειρήσεις	46
6.8 Μέθοδοι Αποτίμησης των Συμμετοχών	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο ΣΤΑΔΙΑ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	
7.1 Εισαγωγή	48
7.2 Προκαταρκτικό Στάδιο	48
7.3 Προσδιορισμός των Ποσοστών Συμμετοχής	49
7.4 Έναρξη λογιστικής διαδικασίας Ενοποίησης.....	51
7.5 Απάλειψη του λογαριασμού των «Συμμετοχών»	52
7.6 Απάλειψη Διεταιρικών Απαιτήσεων/Υποχρεώσεων.....	56
7.7 Απάλειψη Διεταιρικών Αποτελεσμάτων από Πωλήσεις Εμπορευμάτων	56
7.8 Απαλοιφή Διεταιρικών Αποτελεσμάτων από πώληση Παγίων.....	57
7.9 Απαλοιφή Λοιπών Διεταιρικών Συναλλαγών που επηρεάζουν τα Διεταιρικά Αποτελέσματα	58
7.10 Ενοποίηση Συγγενών Επιχειρήσεων & Κοινοπραξιών	59

7.11 Υπολογισμός Δικαιωμάτων Μειοψηφίας.....	61
7.12 Ενοποίηση Οριζόντιου Ομίλου	62
7.13 Διενέργεια εγγραφών απαλοιφής διαφοράς Ενεργητικού – Παθητικού	63
7.14 Σύνταξη Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων	63
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ</i>	
<i>ΕΡΕΥΝΑ</i>	66
<i>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</i>	68
Ελληνική	68
Ξένα	68
Ιστοσελίδες	69
<i>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</i>	70
Υποδείγματα Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β, ν. 4308/2014)	70

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 3.1: «Οριζόντιος Όμιλος»	18
Διάγραμμα 3.2: «Κάθετος Όμιλος».....	19
Διάγραμμα 7.1: Παράδειγμα Ομίλου για προσδιορισμό ποσοστού συμμετοχής.....	50

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ & ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Δ.Π.Χ.Α.	Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
Δ.Λ.Π.	Διεθνη Λογιστικά Πρότυπα
I.P.S.A.S.B.	International Public Sector Accounting Standards Board
Ε.Λ.Π.	Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα
Α.Ε.	Ανώνυμη Εταιρεία
Ε.Γ.Λ.Σ.	Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
Ν.Σ.Κ.	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
Κ.Ν.	Κωδικοποιημένος Νόμος
Δ.Σ.	Διοικητικό Συμβούλιο
Ν.	Νόμος
Ε.Α.	Εύλογη Αξία
π.χ.	Παραδείγματος Χάρη
παρ.	Παράγραφος
ολομ.	Ολομέλεια
σελ.	Σελίδα
κ.ο.κ.	Και Ούτω Καθεξής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγικά Στοιχεία

Το σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο χαρακτηρίζεται από τις έντονα συνεχόμενες μεταβολές οι οποίες είναι αποτέλεσμα της συνεχόμενης τεχνολογικής ανάπτυξης, της αύξησης της πολυπλοκότητας στις επιχειρηματικές συνθήκες, της οικονομικής κρίσης και της αύξησης του ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών οντοτήτων. Οι οικονομικές οντότητες σε μια προσπάθεια να ξεπεράσουν τις διάφορες προκλήσεις που απορρέουν από το σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον έτσι ώστε να καθίστανται βιώσιμες, να επιτύχουν ανάπτυξη, να υπερνικήσουν τον ανταγωνισμό και να γίνουν ισχυρές εφαρμόζουν διάφορες τεχνικές και στρατηγικές όπως π.χ. είναι η συνένωσή τους με άλλες οικονομικές οντότητες, μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων, ή δημιουργώντας οικονομικά σχήματα που είναι γνωστά με την ονομασία όμιλοι επιχειρήσεων. Μέσω της δημιουργίας των ομίλων οι οικονομικές οντότητες προσπαθούν να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για να επιτύχουν σταθερά συνεχιζόμενη ανάπτυξη και κερδοφορία, την μείωση του κόστους, δημιουργία οικονομικών κλίμακας και τέλος επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος έναντι των άλλων οικονομικών οντοτήτων που δραστηριοποιούνται στον ίδιο επιχειρηματικό κλάδο.

Ταυτόχρονα με την δημιουργία αυτών των οικονομικών σχημάτων που ονομάζουμε ομίλους επιχειρήσεων δημιουργείται και η ανάγκη στους μετόχους, μελλοντικούς επενδυτές, τράπεζες, προμηθευτές και γενικότερα στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων για πληροφόρηση σχετικά με την οικονομική θέση καθώς επίσης και την χρηματοοικονομική κατάσταση και επίδοση του οικονομικού σχήματος.

Για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός είναι απαραίτητη η σύνταξη Οικονομικών Καταστάσεων όπου μέσω λογιστικής μεθόδου ενοποίησης, οι Οικονομικές Καταστάσεις τόσο της μητρικής εταιρείας όσο και των θυγατρικών εταιρειών που ανήκουν στον όμιλο παρουσιάζονται σαν να είναι μία οικονομική οντότητα. Η σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων επιτυγχάνεται με την ενσωμάτωση των διαφόρων περιουσιακών

στοιχείων, υποχρεώσεων, εσόδων, εξόδων και των ταμειακών ροών των επιμέρους θυγατρικών εταιρειών που ενοποιούνται στις Οικονομικές Καταστάσεις της μητρικής εταιρείας του οικονομικού σχήματος.

1.2 Σκοπός της Εργασίας

Κύριο αντικείμενο της παρούσης εργασίας αποτελεί η παρουσίαση και ανάλυση των μεθόδων και των τεχνικών σύνταξης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η λογιστική τους απεικόνιση και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που σχετίζονται με τα οικονομικά αυτά σχήματα, δηλαδή τους ομίλους εταιρειών, και την σύνταξη των Οικονομικών τους Καταστάσεων, όπου και παρατίθενται στα επόμενα κεφάλαια.

1.3 Έννοιες σχετικές με τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Στην ενότητα αυτή θα γίνει παρουσίαση των βασικών εννοιών και των βασικών όρων, όπως ορίζονται στον Ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις», που θα συναντήσει ο αναγνώστης στην παρούσα διπλωματική εργασία και η κατανόηση τους κρίνεται απαραίτητη για την γενικότερη κατανόηση της.

Συγγενής Οντότητα (Associated Entity): Συγγενής οντότητα είναι μια οντότητα στην οποία συμμετέχει μια άλλη οντότητα και επί της οποίας η άλλη οντότητα ασκεί ουσιώδη επιρροή στις λειτουργίες και χρηματοοικονομικές πολιτικές της. Η συγγενής οντότητα δεν είναι ούτε θυγατρική ούτε κοινοπραξία για την άλλη οντότητα.

Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς – Δ.Π.Χ.Α (International Financial Reporting Standards – I.F.R.S.): Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, είναι τα πρότυπα στα οποία αναφέρεται ο Κανονισμός 1606/2002 της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δικαιώματα που δεν ασκούν έλεγχο (Non – Controlling Interests): Η καθαρή θέση μια θυγατρικής που δεν αποδίδεται άμεσα ή έμμεσα στη μητρική.

Κοινοπραξία (Joint Venture): Κοινοπραξία είναι μια οντότητα επί της οποίας δύο ή περισσότερα μέρη ασκούν κοινό έλεγχο και έχουν δικαιώματα στα καθαρά περιουσιακά της στοιχεία.

Κοινός Έλεγχος (Joint Control): Συμβατική κατανομή του ελέγχου μιας διευθέτησης, ο οποίος υφίσταται μόνο όταν οι αποφάσεις για τις σχετικές δραστηριότητες απαιτούν την ομόφωνη γνώμη των μερών που μοιράζονται τον έλεγχο.

Κυριαρχική Επιρροή (Dominant Influence): Κυριαρχική επιρροή είναι η ικανότητα μια οντότητας (επενδυτής) να καθορίζει τις χρηματοοικονομικές και λειτουργικές αποφάσεις μιας άλλης οντότητας, ανεξάρτητα από τα δικαιώματα ή την επιρροή οποιουδήποτε άλλου μέρους.

Οντότητα (Entity): Οντότητα είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων, με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, επιχείρηση ή οργανισμός κερδοσκοπικού ή μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που ανήκει στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα.

Οντότητες Ομίλου (Affiliated Entities): Οποιοσδήποτε δύο ή περισσότερες οντότητες ενός ομίλου.

Ουσιώδης Επιρροή (Significant Influence): Η ικανότητα μιας οντότητας να επηρεάζει τις Χρηματοοικονομικές και λειτουργικές αποφάσεις μιας άλλης οντότητας, χωρίς να ασκεί έλεγχο ή κοινό έλεγχο επί αυτής. Τεκμαίρεται ότι υπάρχει ουσιώδης επιρροή όταν η οντότητα κατέχει άμεσα ή έμμεσα το 20% τουλάχιστον των δικαιωμάτων ψήφου της άλλης οντότητας, εκτός εάν μπορεί να τεκμηριωθεί ότι αυτό δεν συμβαίνει.

Συμμετοχικά Δικαιώματα (Participating Interests): Δικαιώματα επί του κεφαλαίου (καθαρής θέσης) άλλων οντοτήτων, ενσωματωμένα ή όχι σε τίτλους, τα οποία δημιουργούν ένα σταθερό σύνδεσμο με αυτές τις οντότητες και προορίζονται να συμβάλλουν στη δραστηριότητα της οντότητας που είναι κάτοχος των δικαιωμάτων αυτών. Η κατοχή τμήματος του κεφαλαίου μιας άλλης οντότητας θεωρείται ότι αποτελεί «συμμετοχικό δικαίωμα» όταν αντιπροσωπεύει δικαιώματα μικρότερα του 20% και μεγαλύτερα ή ίσα του 10%

Συμμετοχικός Τίτλος ή Τίτλος Καθαρής Θέσης (Equity Instrument): Δικαίωμα επί του κεφαλαίου (καθαρής θέσης) άλλης οντότητας ανεξαρτήτως ποσοστού συμμετοχής.

Συνδεδεμένο μέρος (Related Party): Είναι:

1. Πρόσωπο ή στενό μέλος της οικογένειας αυτού του προσώπου είναι συνδεδεμένο μέρος με την οντότητα που καταρτίζει χρηματοοικονομικές καταστάσεις εάν:

- i. Είναι μέλος των βασικών διοικητικών στελεχών της καταρτίζουσας οντότητας ή μιας μητρικής της ή
  - ii. Έχει τον έλεγχο της καταρτίζουσας οντότητας ή
  - iii. Ασκει από κοινού έλεγχο ή ουσιώδη επιρροή επί της καταρτίζουσας οντότητας ή έχει σημαντικά δικαιώματα ψήφου σε αυτή.
2. Μια οντότητα είναι συνδεδεμένη με την καταρτίζουσα οντότητα, αν ισχύει μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις :
- i. Η οντότητα και η καταρτίζουσα οντότητα είναι μέλη του ίδιου ομίλου (που σημαίνει μητρική, θυγατρική και αδελφή θυγατρική είναι συνδεδεμένα μέρη μεταξύ τους).
  - ii. Οποιαδήποτε οντότητα είναι συγγενής ή κοινοπραξία της άλλης οντότητας (ή ενός μέλους ομίλου στον οποίο η άλλη οντότητα είναι μέλος).
  - iii. Και οι δύο οντότητες είναι κοινοπραξίες μιας τρίτης οντότητας.
  - iv. Οποιαδήποτε οντότητα είναι κοινοπραξία μιας τρίτης οντότητας και η άλλη οντότητα είναι συγγενής της τρίτης οντότητας.
  - v. Η οντότητα είναι ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία, προς όφελος των εργαζομένων είτε της καταρτίζουσας οντότητας είτε μιας οντότητας συνδεδεμένης με αυτήν. Εάν η καταρτίζουσα οντότητα είναι η ίδια ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών, οι εργοδότες – χρηματοδότες του προγράμματος είναι επίσης συνδεδεμένοι στο πρόγραμμα.
  - vi. Η οντότητα ελέγχεται ή ελέγχεται από κοινού από πρόσωπο αναφερόμενο στο (Α).
  - vii. Ένα πρόσωπο αναφερόμενο στο (Α₁) διαθέτει σημαντική δύναμη ψήφων στην οντότητα.
  - viii. Ένα πρόσωπο αναφερόμενο στο (Α₁) ασκεί ουσιώδη επιρροή επί της οντότητας ή διαθέτει σημαντική δύναμη ψήφων σε αυτή.
  - ix. Ένα πρόσωπο ή στενό μέλος της οικογένειάς του ταυτόχρονα διαθέτει ουσιώδη επιρροή ή σημαντική δύναμη ψήφων επί της οντότητας και ασκεί από κοινού έλεγχο στην καταρτίζουσα οντότητα.
  - x. Ένα μέλος των βασικών διοικητικών στελεχών της καταρτίζουσας οντότητας ή μιας μητρικής οντότητας ή ένα στενό μέλος της οικογένειας αυτού του προσώπου, ασκεί έλεγχο ή από κοινού έλεγχο

επί της καταρτίζουσας οντότητας ή διαθέτει σημαντική δύναμη ψήφων σε αυτή.

Υπεραξία (Goodwill): Η διαφορά μεταξύ του τμήματος για την απόκτηση μέρους ή συνόλου μιας οντότητας και του αθροίσματος της εύλογης αξίας των εξατομικεύσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων. Θετική υπεραξία αντιπροσωπεύει μελλοντικά οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν μπορούν να εξατομικευθούν και να αναγνωριστούν ξεχωριστά κατά την εξαγορά μιας οντότητας. Αρνητική υπεραξία υποδηλώνει αγορά σε τιμές ευκαιρίας.

Υπέρ το άρτιο (Sharepremium): Η αξία πάνω από την ονομαστική αξία των τίτλων καθαρής θέσης, όταν η οντότητα εκδίδει τέτοιους τίτλους, ως αποτέλεσμα αύξησης του κεφαλαίου της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μία βιβλιογραφική ανασκόπηση σχετικά με την σύγχρονη επιστημονική αρθρογραφία που σχετίζεται με το θέμα της παρούσης διπλωματικής μελέτης, δηλαδή τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις. Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να γίνει μία παρουσίαση των επιστημονικών άρθρων και μελετών που σε συνδυασμό με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων αποτέλεσαν τα θεμέλια για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής μελέτης.

2.2 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο καθώς επίσης και περίπλοκο οικονομικό περιβάλλον οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις ,σύμφωνα με τους Gallimberti, CarloMaria, AntonioMarra, and AnnalisaPrencipe (2013), αποτελούν το βασικό εργαλείο τόσο για τους επενδυτές όσο και για τους δανειστές για να κάνουν εκτίμηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης μιας οικονομικής οντότητας που παρουσιάζει επιχειρηματικό και επενδυτικό ενδιαφέρον. Στην προσπάθεια να συλλάβουν και να αποτυπώσουν με ακρίβεια την ολοένα και αυξανόμενη πολυπλοκότητα των σύγχρονων επιχειρηματικών συνθηκών, η διαδικασία σύνταξης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων έχει γίνει μια πολύπλοκη διαδικασία, που η μη έγκυρη ανίχνευση της απάτης ή της κατάχρησής τους λόγω της πολυπλοκότητάς τους έχουν οδηγήσει σε μερικά από τα μεγαλύτερα οικονομικά σκάνδαλα.

Βασικός σκοπός των συγγραφέων είναι η δημιουργία ενός αναλυτικού οδηγού που θα επεξηγούσε και θα καθοδηγούσε βήμα – βήμα τις πολύπλοκες διαδικασίες που απαιτούνται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς για την σύνταξη των

Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων καθώς και των αλλαγών που είχε ως αποτέλεσμα η εισαγωγή των Δ.Π.Χ.Α. 10 και Δ.Π.Χ.Α. 11.¹

Οι μητρικές εταιρείες που βρίσκονται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υποχρεωμένες να συντάσσουν και να δημοσιεύουν τόσο Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για τον όμιλο των εταιρειών που έχουν στον έλεγχο τους όσο και μεμονωμένες Οικονομικές Καταστάσεις. Ο βασικός στόχος των καταστάσεων αυτών είναι να δίνουν της απαραίτητες πληροφορίες που απαιτούνται από τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων ώστε να έχουν μια πλήρη εικόνα της οικονομικής κατάστασης τόσο της μητρικής εταιρείας όσο και του ομίλου γενικότερα έτσι ώστε να πάρουν τις ανάλογες οικονομικές αποφάσεις.

Ο Victor - Octavian Müller (2011) μέσα από την εμπειρική του μελέτη εξέτασε το πρόβλημα που δημιουργεί η εύλογη αξία σε σχέση με τις Οικονομικές Καταστάσεις τόσο του ομίλου όσο και των μεμονωμένων Οικονομικών Καταστάσεων της μητρικής εταιρείας. Για τον σκοπό αυτό ανέλυσε τα οικονομικά στοιχεία από τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις εταιρειών που ήταν εισηγμένες στο στα μεγαλύτερα Χρηματιστήρια Αξιών της Ευρώπης, όπως είναι λόγω χάρη του Λονδίνου, του Παρισιού και της Φρανκφούρτης.²

Οι κανόνες που διέπουν την ενοποίηση των οικονομικών οντοτήτων ήταν αμφιλεγόμενες για αρκετά χρόνια με αποκορύφωμα την κατάχρηση που έκαναν οι Εταιρείες Ειδικού Σκοπού η οποία οδήγησε σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση του 2008 στην θέσπιση νέων και βελτιωμένων κανόνων ενοποίησης από το Συμβούλιο Προτύπων Χρηματοοικονομικής Λογιστικής (FASB) και την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB).

Οι S.Gornik-Tomaszewski & R.K.Larson (2014) ανέλυσαν τα βασικά σημεία του νέου προτύπου που θέσπισε η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), το Δ.Π.Χ.Α. 10. Επίσης ανέλυσαν τις βασικές διαφορές που διέπουν τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις με βάση τις Αμερικάνικες Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (U.S. G.A.A.P.) και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Σύμφωνα με τους S. Gornik-Tomaszewski & R.K.Larson οι βασικές διαφορές οφείλονται στα διαφορετικά μοντέλα ενοποίησης που θέτουν οι Αμερικάνικες Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (U.S.

---

¹Gallimberti, C. M., Marra, A., & Prencipe, A. (2013). Consolidation. Preparing and understanding consolidated financial statements under IFRS.

²Müller, V. O. (2011). Value relevance of consolidated versus parent company financial statements: evidence from the largest three European capital markets. *Accounting and Management Information Systems*, 10(3), 326.

G.A.A.P.) σε σύγκριση με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς καθώς επίσης και ο διαφορετικός τρόπος με τον οποίο ορίζουν τα δύο πρότυπα τον έλεγχο της μίας οικονομικής οντότητας σε μία άλλη έχοντας ως αποτέλεσμα οικονομικές οντότητες που υποχρεούνται σε ενοποίηση με βάση τις Αμερικάνικες Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές ((U.S. G.A.A.P.) να μην υποχρεούνται με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και το αντίθετο.³

Το 2013 τέθηκαν σε ισχύ τα Δ.Π.Χ.Α. 10, 11 και 12 με το Δ.Π.Χ.Α. 10 να αντικαταστεί το Δ.Λ.Π. 27. Η TerezaGluzová (2015) μέσα από το δικό της άρθρο ερεύνησε την επίδραση που είχε η υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 10 κατά την Ενοποίηση των Οικονομικών Καταστάσεων καθώς επίσης και τις διαφορές που προέκυψαν σε σύγκριση με της Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις, του έτους πριν την έναρξη της υιοθέτησης των νέων Δ.Π.Χ.Α., εταιρειών που ήταν εισηγμένες στα Χρηματιστήρια Αξιών της Πράγας και της Βαρσοβίας με τελικό σκοπό να κρίνει εάν η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 10 είχε ουσιώδη επίδραση στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.⁴

Οι A.I.Lopes&M.Lopes (2019) μέσα από την δική τους έρευνα προσπάθησαν να διερευνήσουν εάν οι οικονομικές οντότητες υιοθέτησαν εθελοντικά ή υποχρεωτικά το Δ.Π.Χ.Α. 10 και Δ.Π.Χ.Α. 11 και κατά πόσο η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 10 και Δ.Π.Χ.Α. 11 είχε σημαντικές επιπτώσεις τόσο σε συγκεκριμένα στοιχεία των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων όσο και σε συγκεκριμένους χρηματοοικονομικούς δείκτες.

Για την υλοποίηση της έρευνας τους οι A.I. Lopes&M. Lopes χρησιμοποίησαν δεδομένα από τις Οικονομικές Καταστάσεις οικονομικών οντοτήτων από την Γερμανία, την Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Τα αποτελέσματα της έρευνας τους έδειξαν ότι η υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 10 επηρέασε την σύνθεση ενός μεγάλου αριθμού ομίλων εταιρειών αλλά οι οικονομικές πληροφορίες που λαμβάνουν οι χρήστες των Οικονομικών Καταστάσεων καθώς και το γεγονός ότι οι Χρηματοοικονομικοί Δείκτες δεν παρουσίασαν ουσιώδεις αλλαγές. Στον αντίποδα υπήρξε μεγάλη και ουσιώδης επίπτωση στις αλλαγές που προκλήθηκαν από την υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 11 στην ταξινόμηση καθώς και στην λογιστική αντιμετώπιση των

---

³Gornik-Tomaszewski, S., & Larson, R. K. (2014). New consolidation requirements under IFRS. *Review of Business*, 35(1), 47.

⁴Gluzová, T. (2015). The adoption of IFRS 10 and its impact on the scope of consolidation. *Acta Academica Karviniensia*, 4, 18-27.

συμπεριφέροντων στα σχήματα υπό κοινό έλεγχο. Τέλος από τα ευρήματα της έρευνάς τους οι A.I. Lopes & M. Lopes οδηγήθηκαν στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 10 και Δ.Π.Χ.Α. 11 οδήγησε σε διάφορες σημαντικές επιπτώσεις σε έναν αριθμό οικονομικών οντοτήτων, όπως δήλωσαν, τόσο ποσοτικά σε συγκεκριμένα στοιχεία των Οικονομικών Καταστάσεων όσο και στους αντίστοιχους Χρηματοοικονομικούς Δείκτες.⁵

Ο MSJM Morgado (2013) μέσα από την διεξαγωγή της δικής του έρευνας, διερεύνησε τις αλλαγές που προκάλεσε η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 10 στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σε σύγκριση με το Δ.Λ.Π. 27, το οποίο και αντικατέστησε την 01 Ιανουαρίου του 2013. Με στόχο την κατανόηση των πιθανών επιπτώσεων από την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 10, ο MSJM Morgado σύγκρινε τις διαφορές μεταξύ των δύο προτύπων. Στην συνέχεια πραγματοποίησε έρευνα στις Ευρωπαϊκές οικονομικές οντότητες με σκοπό να βρει οικονομικές οντότητες που ήδη είχαν εφαρμόσει το Δ.Π.Χ.Α. 10 και να μελετήσει τις επιπτώσεις που είχε η εφαρμογή του προτύπου στις Οικονομικές τους Καταστάσεις λόγω της αναθεώρησης του ορισμού του ελέγχου που εισήγαγε το Δ.Π.Χ.Α. 10.⁶

Οι WVanZijl, WMaroun (2017) μέσα από την δική τους μελέτη περίπτωσης προσπάθησαν να παρουσιάσουν πως μέσω μίας αίσθησης εγκλεισμού, διαίρεσης της ιεραρχικής παρακολούθησης και κυρώσεων ενθαρρύνεται η συμμόρφωση με τα νέα λογιστικά δεδομένα που έφεραν το Δ.Π.Χ.Α. 10 και Δ.Π.Χ.Α. 12.

Οι συντάκτες μέσα από αναλυτικές συνεντεύξεις με τις διοικήσεις των οικονομικών οντοτήτων και διάφορους χρηματοοικονομικούς αναλυτές προσπάθησαν να διερευνήσουν την λειτουργικότητα του εφαρμοστέου λογιστικού συστήματος. Τέλος μέσα από τις συνεντεύξεις που διενέργησαν κατέληξαν στο συμπέρασμα πως οι πειθαρχικές δυνατότητες που προσφέρουν τα νέα πρότυπα είναι ικανές για να υποστηρίξουν τις προσδοκίες των ενδιαφερομένων σχετικά με την συμμόρφωση των οικονομικών οντοτήτων καθώς και να αποκαταστήσουν την έλλειψη εμπιστοσύνης που δημιουργήθηκε από τα διάφορα οικονομικά σκάνδαλα και την οικονομική κρίση.⁷

---

⁵Lopes, A. I., & Lopes, M. (2019). Effects of adopting IFRS 10 and IFRS 11 on consolidated financial statements. *Meditari Accountancy Research*.

⁶Morgado, M. S. D. J. M. (2013). Effect analysis on the application of IFRS 10 compared with the IAS 27.

⁷Van Zijl, W., & Maroun, W. (2017). Discipline and punish: Exploring the application of IFRS 10 and IFRS 12. *Critical Perspectives on Accounting*, 44, 42-58.

OVictor - OctavianMüller (2014) στην νέα του έρευνα που πραγματοποίησε, διερεύνησε τις επιπτώσεις που είχε η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς στην ποιότητα των Ενοποιημένων Οικονομικών Αναφορών. Σύμφωνα με τον V.O. Müller η πλειονότητα των εισηγμένων εταιρειών στις μεγάλες Ευρωπαϊκές Χρηματιστηριακές Αγορές κατέχουν τουλάχιστον μία ή περισσότερες θυγατρικές εταιρείες και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να έχουν την υποχρέωση να συντάσσουν δύο ομάδες Οικονομικών Καταστάσεων, μία σε ατομικό επίπεδο για την μητρική εταιρεία και μία ομάδα Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων σε επίπεδο ομίλου. Επιπροσθέτως από το 2005 οι οικονομικές οντότητες που είναι εισηγμένες στις Ευρωπαϊκές Χρηματιστηριακές Αγορές είναι υποχρεωμένες να εφαρμόσουν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς για την σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του ομίλου και κατ' επέκταση θα πρέπει να γίνει εφαρμογή διαφορετικών Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς μεταξύ των μεμονωμένων Οικονομικών Καταστάσεων και των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του ομίλου. Βασικός σκοπός της έρευνάς του ήταν να διερευνήσει τις επιπτώσεις που έχει η υποχρεωτική υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α. στην ποιότητα της πληροφόρησης που παρέχεται από τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις εταιρειών που είναι εισηγμένες στις μεγαλύτερες Ευρωπαϊκές Χρηματιστηριακές Αγορές.

Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνανε ότι από την στιγμή της υποχρεωτικής εφαρμογής των Δ.Π.Χ.Α. υπήρχε αύξηση στην ποιότητα της πληροφόρησης που οι χρήστες λαμβάνανε από τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις του ομίλου σε σύγκριση με τις Οικονομικές Καταστάσεις των μητρικών εταιρειών.⁸

Για πολλές εταιρείες τα αποθέματα αποτελούν ένα σημαντικό κονδύλι στους Ισολογισμούς τους και για τον λόγο αυτό η ορθή παρουσίαση και γνωστοποίηση των αποθεμάτων στους Ισολογισμούς των εταιρειών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τους διάφορους χρήστες των Οικονομικών Καταστάσεων.

Η K. Polachová (2019) μέσα από το δικό της άρθρο προσπάθησε να προσδιορίσει το επίπεδο κατά το οποίο συμμορφώνονται οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις διαφόρων Τσέχικων οικονομικών οντοτήτων με τις απαιτήσεις του Δ.Λ.Π. 2 «Αποθέματα». Τα αποτελέσματα της έρευνάς της έδειξαν ότι το σύνολο των αποθεμάτων είναι εξαρτώμενο από το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων. Τέλος η έρευνα έδειξε ότι δεν υπήρχε

---

⁸Müller, V. O. (2014). The impact of IFRS adoption on the quality of consolidated financial reporting. *Procedia-Social and Behavioural Sciences*, 109, 976-982.

συμμόρφωση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων κατά μέσο όρο σε 3 από τα 8 απαιτούμενα που θέτει το Δ.Λ.Π. 2 «Αποθέματα» με τους ποιο προβληματικούς τομείς στην συμμόρφωση να εντοπίζονται στην μέθοδο γνωστοποίησης των αντιστροφών των απομειώσεων, την αιτιολόγηση των απομειώσεων που έχουν πραγματοποιηθεί και την γνωστοποίηση των ενεχυριασμένων αποθεμάτων.⁹

Σύμφωνα με την ξένη βιβλιογραφία σχετικά με την σχέση που υπάρχει μεταξύ των φορολογικών και Οικονομικών αναφορών, η ισχύς των σχέσεων αυτών ποικίλει κατά το πέρασμα του χρόνου καθώς επίσης και από την μία δικαιοδοσία στην άλλη.

Οι M. Gee, A. Haller & C. Nobes (2010) μέσα από την έρευνά τους διερεύνησαν το επίπεδο επιρροής που ασκεί η φορολογία πάνω στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις που έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. οικονομικών οντοτήτων που δραστηριοποιούνται στην Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Τα ευρήματά τους έδειξαν ότι η επιρροή που ασκεί είναι πανομοιότυπη στις εταιρείες των δύο χωρών καθώς επίσης και ότι για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Γερμανία η δυνατότητα της φορολογίας να ασκήσει επιρροή πάνω στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις είναι χαμηλότερη από αυτήν που παρουσιαζόταν σε προγενέστερες μελέτες.¹⁰

Οι C.A. Baltariu & A. Cîrstea (2012) προσπάθησαν να αναλύσουν τις πρακτικές και μεθόδους εναρμόνισης που εφαρμόζονται κατά την σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και αφορούν την αξιολόγηση καθώς επίσης και αποτύπωση της υπεραξίας ομίλων εταιρειών που είναι εισηγμένοι στο Χρηματιστήριο Αξιών του Βουκουρεστίου.

Μέσα από την καταγραφή των μεθόδων που υποδεικνύονται από τα Δ.Π.Χ.Α. που χρησιμοποιήθηκαν καθώς και την ποσοτική ανάλυση του επιπέδου εναρμόνισης αναφορικά με την αξιολόγηση και αποτύπωση της υπεραξίας οδηγήθηκαν στο συμπέρασμα ότι από την σκοπιά της αναφοράς της υπεραξίας οι όμιλοι των εταιρειών που ήταν εισηγμένοι στο Χρηματιστήριο Αξιών του Βουκουρεστίου ήταν πλήρως εναρμονισμένοι.¹¹

---

⁹Polachová, K. (2019). Compliance with IAS 2 in consolidated financial statements of PSE listed companies. *European Financial and Accounting Journal*, 2019(3), 61-78.

¹⁰Gee, M., Haller, A., & Nobes, C. (2010). The influence of tax on IFRS consolidated statements: the convergence of Germany and the UK. *Accounting in Europe*, 7(1), 97-122.

¹¹Baltariu, C. A., & Cîrstea, A. (2012). Harmonization of goodwill reporting practice in the consolidated financial statements of Romanian groups. *Annales Universitatis Apulensis-Series Oeconomica*, 14(2).

Σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. ο βασικός σκοπός της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης είναι να παρέχει στους χρήστες των Οικονομικών καταστάσεων τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την οικονομική οντότητα ώστε να λάβουν τις κατάλληλες αποφάσεις. Ο σκοπός αυτός γίνεται όπως είναι φυσιολογικό ακόμη πιο σημαντικός στην περίπτωση των εισηγμένων σε Χρηματιστήρια Αξιών εταιρειών. Στις οικονομικές αγορές πέρα από τις δυνατές, επιτυχημένες οικονομικές οντότητες που βασίζονται πάνω σε γερά θεμέλια είναι εισηγμένες και οικονομικές οντότητες οι οποίες είναι αδύναμες, που περνούν κάποια σοβαρή κρίση και βρίσκονται σε διαδικασία χρεωκοπίας ή αναδιάρθρωσης.

Οι K. Bauer & J. Toborek-Mazur (2014) μέσα από την έρευνά τους προσπάθησαν να αναλύσουν τις αρχές καθώς επίσης και τις διάφορες πρακτικές που χρησιμοποιούνται από διάφορες οικονομικές οντότητες που δραστηριοποιούνται στην Πολωνία για την παρουσίαση των οικονομικών στοιχείων που σχετίζονται με την διεξαγωγή της διαδικασίας της πτώχευσης στις Ενοποιημένες Οικονομικές τους Καταστάσεις. Τέλος το πρόβλημα της αξιοπιστίας των Οικονομικών πληροφοριών που παρουσιάζονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις των οικονομικών αυτών οντοτήτων προσπάθησαν να το διερευνήσουν μέσα από ανάλυση της ήδη υπάρχουσας βιβλιογραφίας καθώς επίσης και μέσα από μία σε βάθος ανάλυσης μελέτης περίπτωσης.¹²

Ο P. Brown (2011) στο άρθρο που δημοσίευσε αναφέρει ότι με την αντικατάσταση από τα Δ.Π.Χ.Α. των παλαιότερων προτύπων που διέπαν την σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων υπήρξαν αναφορές για σημαντικά οφέλη κυρίως σε στοιχεία που είχαν άμεση σχέση με την αγορά μετοχών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι έρευνες να εστιάσουν στις αγορές μετοχών για να εκτιμήσουν τα διάφορα οφέλη, όπου υπήρχαν. Το αποτέλεσμα είναι ότι η μετάβαση σε Δ.Π.Χ.Α. είχε αρκετές επιπτώσεις τόσο στην αποτίμηση του μετοχικού κεφαλαίου όσο και στις αγορές των μετοχών γενικότερα, τις οποίες οι εταιρείες και οι επενδυτές τις χαρακτηρίζουν ως ευεργετικές.¹³

Σύμφωνα με την A. Cirstea (2014) ο δημόσιος τομέας έχει υποστεί μια σειρά από μεταρρυθμίσεις οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα την εισαγωγή των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Η σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

---

¹²Bauer, K., & Toborek-Mazur, J. (2014). Informative Role of Consolidated Financial Statements Drawn Up in Accordance with IFRS: the Case of Companies at Bankruptcy-Restructuring Proceedings in Poland. In *Proceedings of the 2nd International Scientific Conference* (pp. 7-19).

¹³Brown, P. (2011). International Financial Reporting Standards: what are the benefits?. *Accounting and business research*, 41(3), 269-285.

στους διάφορους τομείς του δημοσίου τομέα αποτελεί μία μεγάλη πρόκληση τόσο για την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων Δημοσίου Τομέα (I.P.S.A.S.B.) όσο και για τις ίδιες τις κυβερνήσεις των κρατών. Μέσα από την έρευνα της προσπάθησε να αναλύσει την ανάγκη σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στο δημόσιο τομέα καθώς επίσης και να τονίσει την σημασία της εισαγωγής και δημοσίευσης Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για τις διάφορες οντότητες του δημοσίου τομέα.¹⁴

---

¹⁴Cîrstea, A. (2014). The need for public sector consolidated financial statements. *ProcediaEconomicsandFinance*, 15, 1289-1296.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΟΜΙΛΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

3.1 Βασικοί Λόγοι και Σκοπός Δημιουργίας Ομίλων Εταιρειών

Οι οικονομικές οντότητες θέτουν βραχυπρόθεσμους στόχους όπως είναι ενδεικτικά οι παρακάτω¹⁵:

- η συνεχιζόμενη και ανεμπόδιστη παραγωγική λειτουργία της οικονομικής οντότητας
- η όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη διάθεση των προϊόντων που παράγει ή εμπορεύεται η οικονομική οντότητα
- η έγκαιρη κάλυψη των βραχυχρόνιων υποχρεώσεων της οικονομικής οντότητας
- η εξεύρεση του κατάλληλου και σωστά καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού ικανού να στελεχώσει τα διάφορα τμήματα της οικονομικής οντότητας

και μακροπρόθεσμους στόχους όπως είναι ενδεικτικά οι παρακάτω¹⁶:

- η μεγιστοποίηση των κερδών που προκύπτουν από την διαδικασία των πωλήσεων, και των επενδύσεων
- η αύξηση του μεριδίου αγοράς που κατέχει η οικονομική οντότητα καθώς επίσης και η επέκταση της σε νέες αγορές
- η αύξηση της ικανοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στην οικονομική οντότητα και η αύξηση της εργασιακής τους ασφάλειας
- η συνεχής αύξηση της ποιότητας των προϊόντων ή των παρεχόμενων υπηρεσιών από την οικονομική οντότητα
- η ελαχιστοποίηση των εξόδων της οικονομικής οντότητας σε όλα τα επίπεδα

---

¹⁵Σημειώσεις μαθήματος *Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις* καθηγητού και Ταχυνάκη Παναγιώτη – Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Π.Μ.Σ. στην Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

¹⁶Σημειώσεις μαθήματος *Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις* καθηγητού και Ταχυνάκη Παναγιώτη – Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Π.Μ.Σ. στην Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Στην προσπάθεια τους να επιτύχουν τόσο τους βραχυπρόθεσμους όσο και τους μακροπρόθεσμους στόχους τους στο σύγχρονο πολύ απαιτητικό και συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον, όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα, δημιουργούν οικονομικά σχήματα με άλλες οικονομικές οντότητες τα οποία ονομάζονται όμιλοι εταιρειών.

Στις περιπτώσεις όπου ο όμιλος που έχει δημιουργηθεί από δύο ή περισσότερες οικονομικές οντότητες δραστηριοποιείται σε όλο το φάσμα της οικονομικής του ζωής τότε ο σκοπός της δημιουργίας του ομίλου είναι Επιχειρηματικός. Στην περίπτωση αυτή η μητρική εταιρεία ή αλλιώς ιθύνουσα εταιρεία αποκτά συμμετοχές ή άλλου είδους επιρροές σε άλλες οικονομικές οντότητες ή ιδρύει η ίδια θυγατρικές εταιρείες με τελικό σκοπό την επίτευξη των διάφορων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων της, όπως είναι αυτοί που αναφέρθηκαν νωρίτερα σε αυτό το κεφάλαιο.

Οι τραπεζικοί όμιλοι που έχουν ως σκοπό την ολοκληρωμένη παροχή οικονομικών υπηρεσιών, όπως είναι π.χ. ασφάλειες, υπηρεσίες Leasing και Factoring, υπηρεσίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, υπηρεσίες χρηματοοικονομικών συμβούλων, αποτελούνται συνήθως από οικονομικές οντότητες οι οποίες δραστηριοποιούνται σε κλάδους οι οποίοι είναι συμπληρωματικοί της μητρικής εταιρείας έτσι ώστε να εξαλείψουν τον εσωτερικό ανταγωνισμό και να μπορούν να παρέχουν στους πελάτες τους ένα ολοκληρωμένο πακέτο υπηρεσιών.

Οι βιομηχανικοί όμιλοι αποτελούνται από οικονομικές οντότητες οι οποίες έχουν ως αντικείμενο δραστηριότητας το κύριο αντικείμενο δραστηριότητας που έχει και ο όμιλος. Παρόλα αυτά οι βιομηχανικοί όμιλοι μπορεί να περιλαμβάνουν πέρα από οικονομικές οντότητες που μοιράζονται την ίδια δραστηριότητα με τον όμιλο και οικονομικές οντότητες οι οποίες έχουν ως δραστηριότητα την παροχή υπηρεσιών. Αυτές οι εταιρείες εξυπηρετούν τους βιομηχανικούς ομίλους στην γενικότερη λειτουργία τους. Έτσι π.χ. ένας όμιλος που δραστηριοποιείται στον κλάδο των οικοδομικών υλικών μπορεί επίσης να εμπεριέχει πέρα από εταιρείες παραγωγής σκυροδέματος, μονωτικών υλικών και άλλες παρεμφερή εταιρείες και εταιρεία που παρέχει υπηρεσίες μεταφορών για να εξυπηρετούν τις μεταφορές των προϊόντων τους, ασφαλιστική για την ασφαλιστική κάλυψη των Α' & Β' Υλών και προϊόντων, 3rdPartyLogistics για την αποθήκευση των Α' & Β' υλών και προϊόντων τους κ.ο.κ.

Τέλος υπάρχουν και οι όμιλοι εταιρειών των οποίων ο σκοπός είναι χρηματοοικονομικός. Οι χρηματοοικονομικοί όμιλοι εταιρειών δημιουργούνται όταν μία οικονομική οντότητα αποκτά συμμετοχές στα κεφάλαια άλλων οικονομικών οντοτήτων, με

μοναδικό σκοπό την μακροπρόθεσμη επένδυση των κεφαλαίων της και την επίτευξη μελλοντικών κερδών.¹⁷

3.2 Βασικές έννοιες περί ομίλων εταιρειών

Με τον όρο «**Όμιλο Εταιρειών ή Επιχειρήσεων**» χαρακτηρίζουμε ένα ενιαίο οικονομικό σχήμα, το οποίο στερείται νομικής προσωπικότητας και δεν υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος και συγκροτείται από νομικά αυτοτελείς οικονομικές οντότητες όπου η μία από αυτές τις οικονομικές οντότητες, η οποία ονομάζεται μητρική ή ιθύνουσα εταιρεία, ασκεί έλεγχο πάνω στις υπόλοιπες οικονομικές οντότητες που τον συγκροτούν, οι οποίες ονομάζονται θυγατρικές. Κάθε όμιλος συγκροτείται από μία μητρική εταιρεία και τουλάχιστον μία θυγατρική εταιρεία πάνω στην οποία ασκεί έλεγχο η μητρική εταιρεία.¹⁸

Με τον όρο «**Έλεγχο**» ορίζουμε την δύναμη που έχει η μητρική εταιρεία να ασκεί επιρροή και να επιδρά πάνω στις θυγατρικές εταιρείες του ομίλου καθορίζοντας τόσο τις οικονομικές όσο και τις επιχειρηματικές αποφάσεις τους έχοντας ως τελικό σκοπό την λήψη μελλοντικών ωφελειών από τις δραστηριότητες τους.¹⁹

Με τον όρο «**Μητρική ή Ιθύνουσα Εταιρεία**» χαρακτηρίζεται η οικονομική οντότητα που ασκεί έλεγχο στις υπόλοιπες εταιρείες που αποτελούν τον όμιλο, δηλαδή τις θυγατρικές της εταιρείες. Οι τρόποι με τους οποίους η μητρική εταιρεία έχει τον έλεγχο των θυγατρικών εταιρειών του ομίλου είναι δύο και είναι οι εξής παρακάτω:

1. Κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετοχών, εταίρων ή μελών της θυγατρικής εταιρείας.
2. Η μητρική εταιρεία έχει το δικαίωμα να διορίζει ή ακόμα και να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου της θυγατρικής εταιρείας.²⁰ Να είναι σε θέση με άλλα λόγια η μητρική εταιρεία να ασκεί κυριαρχική επιρροή πάνω στην θυγατρική εταιρεία.

---

¹⁷Γεώργιος Στ. Αληφαντής (2019). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις. *Αθήνα, Ν. Ιωνία: εκδόσεις Διπλογραφία*. Σελ. 21-25

¹⁸Γεώργιος Στ. Αληφαντής (2019). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις. *Αθήνα, Ν. Ιωνία: εκδόσεις Διπλογραφία*. Σελ. 25

¹⁹Δ.Π.Χ.Π. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» παρ. 10

²⁰Ν. 4308/2014«Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» Άρθρο 32 παρ. 2

Υπάρχουν δύο μορφές μητρικής εταιρείας, οι οποίες είναι οικονομικές μορφές και προσδιορίζουν τον οικονομικό χαρακτήρα της οικονομικής οντότητας σε αντίθεση με τις νομικές μορφές των οικονομικών οντοτήτων που αποτελούν και συγκεκριμένο αντικείμενο φορολογικής ρυθμίσεως, η « **Holding**» και η « **Parent Company**».

- **Holding** χαρακτηρίζεται μία μητρική εταιρεία η οποία δεν ασκεί άμεσα εμπορική δραστηριότητα και ο κύριος σκοπός της είναι ο έλεγχος άλλων οικονομικών οντοτήτων.²¹
- **Parent Company** χαρακτηρίζεται μία μητρική εταιρεία όταν κατέχει συμμετοχές σε άλλες εταιρείες αλλά και η ίδια ασκεί συγγενή προς αυτές οικονομική οντότητα.²²

Θυγατρική εταιρεία καλείται η οικονομική οντότητα πάνω στην οποία ασκείται άμεσα έλεγχος από την ιθύνουσα εταιρεία με έναν από τους τρόπους που αναφέρθηκαν νωρίτερα στην ενότητα αυτή.

Υποθυγατρική εταιρεία καλείται η θυγατρική της θυγατρικής εταιρείας. Οι υποθυγατρικές εταιρείες είναι έμμεσα θυγατρικές των μητρικών εταιρειών καθώς τους ασκούν έλεγχο έμμεσα μέσω των θυγατρικών τους εταιρειών.

Συγγενής επιχείρηση καλείται η οικονομική οντότητα πάνω στην οποία η μητρική εταιρεία, ενώ δεν έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου, ασκεί ουσιώδη επιρροή και η οποία δεν είναι εξαρτημένη από την μητρική ούτε κοινοπρατεί με αυτήν. Επίσης σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς επιχειρήσεις» συγγενής καλείται μία οικονομική οντότητα πάνω στην οποία η επενδύουσα οικονομική οντότητα ασκεί η ουσιώδη επιρροή και όχι έλεγχο και η οποία οικονομική οντότητα δεν αποτελεί ούτε θυγατρική αλλά ούτε και κοινοπραξία της επενδύουσας οικονομικής οντότητας.²³

Ουσιώδης επιρροή ασκείται από μία οικονομική οντότητα πάνω σε μία άλλη όταν η πρώτη συμμετέχει στο κεφάλαιο ή στο δικαίωμα ψήφου της δεύτερης οικονομικής οντότητας με ποσοστό τουλάχιστον 20% και έως 50% και ταυτόχρονα με το ποσοστό της συμμετοχής που κατέχει η οικονομική οντότητα να μην μπορεί να εκλέξει την διοίκηση.

Επιπροσθέτως σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα η ουσιώδης επιρροή μπορεί να αποδειχθεί με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

- Με την εκπροσώπηση στο Διοικητικό Συμβούλιο ή άλλο παρεμφερές όργανο της συγγενούς οικονομικής οντότητας.

---

²¹Ν.Σ.Κ. (Ολομ.) υπ' αριθμό 410/1991

²²Ν.Σ.Κ. (Ολομ.) υπ' αριθμό 410/1991

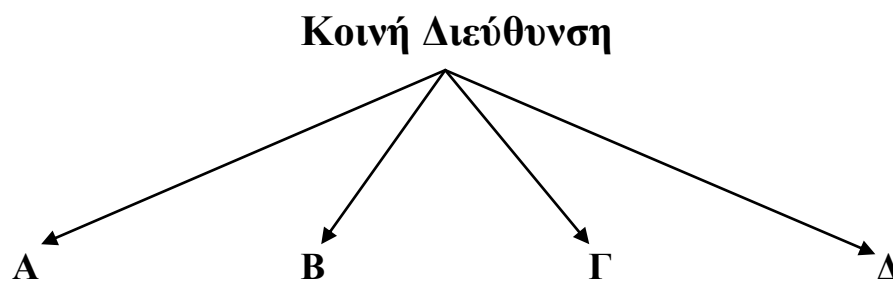
²³Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις»

- Με τη συμμετοχή στις διαδικασίες χάραξης της πολιτικής της συγγενούς οικονομικής οντότητας.
- Με την ύπαρξη σημαντικών συναλλαγών μεταξύ των δύο οικονομικών οντοτήτων.
- Με την ανταλλαγή διευθυντικών στελεχών μεταξύ των δύο οικονομικών οντοτήτων.
- Με την παροχή ουσιαστικής τεχνικής πληροφόρησης.²⁴

3.3 Τύποι Ομίλων

Οι όμιλοι των εταιρειών διακρίνονται σε δύο τύπους, τους κάθετους ομίλους και τους οριζόντιους.

Οριζόντιος όμιλος υπάρχει όταν δύο ή περισσότερες οικονομικές οντότητες τεθούν κάτω από κοινή ενιαία διεύθυνση ή στην περίπτωση που τα διοικητικά συμβούλια των οικονομικών αυτών οντοτήτων αποτελούνται στην πλειοψηφία τους από τα ίδια μέλη. Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση του οριζόντιου ομίλου μεταξύ των οικονομικών οντοτήτων που τον συγκροτούν δεν υπάρχει συμμετοχική σχέση.

Διάγραμμα 3.1 «Οριζόντιος Όμιλος»

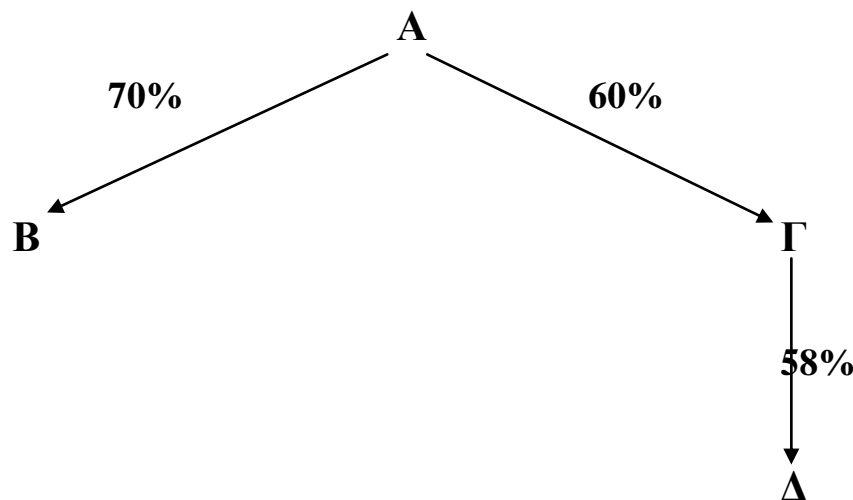
Η εταιρείες «Α», «Β» και «Γ» λειτουργούν κάτω από ενιαία διεύθυνση χωρίς να υπάρχει συμμετοχική σχέση μεταξύ τους με αποτέλεσμα να συγκροτούν έναν οριζόντιο όμιλο.

Κάθετος όμιλος υπάρχει όταν η ιθύνουσα εταιρεία έχει στην κατοχή της την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των θυγατρικών εταιρειών ή ασκεί κυριαρχική επιρροή.

²⁴Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις»

Οι εταιρείες που συγκροτούν κάθετο όμιλο είναι συνδεδεμένες και υποχρεούνται σε κατάρτιση Ενοποιημένων Οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από τις μεταξύ τους ενδοομιλικές συναλλαγές.²⁵

Από τους ισολογισμούς των εταιρειών «Α», «Β» και «Γ» προκύπτει ότι η εταιρεία «Α» κατέχει το 70% των δικαιωμάτων ψήφου των μετοχών της θυγατρικής της εταιρείας «Β», το 60% των δικαιωμάτων ψήφου της θυγατρικής της εταιρείας «Γ». Επίσης η εταιρεία «Γ» κατέχει το 58% των δικαιωμάτων ψήφου της υποθυγατρικής της εταιρείας «Δ», η οποία είναι έμμεση θυγατρική της «Α».

Διάγραμμα 3.2 «Κάθετος Όμιλος»

Σε αυτήν την περίπτωση οι εταιρείες «Α», «Β», «Γ» και «Δ» συγκροτούν ένα κάθετο όμιλο και ο ενοποιημένος ισολογισμός που θα συνταχθεί θα εμπεριέχει τις μεμονωμένες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των παραπάνω εταιρειών απαλλαγμένες από τις συναλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί μεταξύ των εταιρειών που συγκροτούν τον όμιλο.

---

²⁵Γεώργιος Στ. Αληφαντής (2019). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις. Αθήνα, Ν. Ιωνία: εκδόσεις Διπλογραφία. Σελ. 30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ, ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ & ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ

4.1 Ορισμός των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Η δημιουργία των ομίλων εταιρειών από τις οικονομικές οντότητες δημιουργεί την ανάγκη τόσο στους εσωτερικούς όσο και στους εξωτερικούς χρήστες των οικονομικών καταστάσεων για πληροφόρηση σχετικά με τις δραστηριότητες των οικονομικών αυτών σχημάτων, δηλαδή των ομίλων, που έχουν δημιουργηθεί.

Την ανάγκη για την πληροφόρηση των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων σχετικά με τις δραστηριότητες και την χρηματοοικονομική πορεία των ομίλων εταιρειών πληρούν οι Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις.

Οι Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις είναι οι παρακάτω:

- Ενοποιημένος Ισολογισμός ή Ενοποιημένη Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης
- Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων ή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εσόδων
- Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης
- Ενοποιημένη Κατάσταση Χρηματοροών
- Ενοποιημένο Προσάρτημα (Σημειώσεις)

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο. Όπως παρατηρούμε στις Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις που ορίζονται από το άρθρο 100 παρ. 1 του ν. 2190/1920 δεν περιλαμβάνεται ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων και κατ' επέκταση οι οικονομικές οντότητες που είναι υποκείμενες σε ενοποίηση δεν υποχρεούνται σε σύνταξη Ενοποιημένου Πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων ενώ οι επιμέρους εταιρείες έχουν την υποχρέωση να συντάσσουν και να δημοσιεύουν στις ετήσιες Οικονομικές τους Καταστάσεις μαζί με τις υπόλοιπες καταστάσεις

και Πίνακα Διαθέσεως των Αποτελεσμάτων τους. Στον αντίποδα των προαναφερθέντων υπάρχει η υποχρέωση κατάρτισης Ενοποιημένης Έκθεσης Διαχείρισης.

Επιπροσθέτως το πλαίσιο ορίζει ότι οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις πρέπει να συντάσσονται με σαφήνεια και οι να αποτυπώνουν την πραγματική εικόνα της περιουσιακής διάρθρωσης, Χρηματοοικονομικής θέσης και των Αποτελεσμάτων Χρήσεως των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στον όμιλο και κατ' επέκταση περιλαμβάνονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις²⁶

Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι οικονομικές οντότητες που είναι υπόχρεες σε τήρηση ή εφαρμόζουν προαιρετικά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα θα πρέπει κατά την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών τους Καταστάσεων να τηρούν τα κάτωθι Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα:

- Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων»
- Δ.Π.Χ.Α. 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις»
- Δ.Π.Χ.Α. 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο»
- Δ.Π.Χ.Α. 12 «Γνωστοποιήσεις Περί Συμμετοχών σε Άλλες Εταιρείες»
- Δ.Λ.Π. 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις»²⁷

4.2 Λόγοι Κατάρτισης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Σε ένα οικονομικό σχήμα που αποτελείται από δύο ή περισσότερες οικονομικές οντότητες μπορεί να παρατηρηθεί το εξής φαινόμενο, ενώ οι οικονομικές οντότητες είναι από νομική άποψη αυτοτελείς οντότητες ή ξεχωριστά νομικά πρόσωπα από οικονομική άποψη η αυτοτέλεια τους έχει περιοριστεί σημαντικά ή ακόμα και να έχει εκλείψει εντελώς. Αυτό συμβαίνει όταν η μία από τις οικονομικές οντότητες που συμμετέχουν στο οικονομικό σχήμα είναι σε θέση να επηρεάζει τη δράση της άλλης ή άλλων νομικά αυτοτελών οικονομικών οντοτήτων που συμμετέχουν στο οικονομικό σχήμα λόγω συμμετοχής της πρώτης στο κεφάλαιο της άλλης ή άλλων οικονομικών οντοτήτων ή της δυνατότητας που έχει να ορίζει στις άλλες τα μέλη που συμμετέχουν στην διοίκησή τους π.χ. να έχει την

---

²⁶Γκίνογλου, Δ., & Ταχυνάκης, Π. (2004). Λογιστική Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Αθήνα, Γέρακας: εκδόσεις Rosili. Σελ.37-38

²⁷Λουμιώτης Ι. Βασίλειος Θέματα Εφαρμοσμένης Λογιστικής και Ελεγκτικής των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου εάν η νομική μορφή της οικονομικής οντότητας είναι Ανώνυμη Εταιρεία.

Η ύπαρξη των οικονομικών αυτών δεσμών μεταξύ των οικονομικών οντοτήτων προκαλεί ή υπάρχει η πιθανότητα να προκαλέσει την δημιουργία διάφορων λογιστικών ψευδαισθήσεις εάν μείνουμε προσκολλημένοι στο δόγμα της αυτοτελούς νομικής προσωπικότητας των οικονομικών οντοτήτων που συμμετέχουν στο οικονομικό σχήμα και την σύμφωνα με τον νόμο κατάρτιση χωριστών Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων για κάθε μία από τις επιμέρους οικονομικές οντότητες που συμμετέχουν στον όμιλο.

Οι λογιστικές ψευδαισθήσεις που δημιουργούνται αν δεν προχωρήσουμε σε κατάρτιση Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και μείνουμε μόνο στην κατάρτιση Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων για τις επιμέρους οικονομικές οντότητες είναι οι εξής²⁸:

1. Στους ισολογισμούς των επιμέρους οικονομικών οντοτήτων:

- i. Ένα τμήμα του συνολικού κεφαλαίου των οικονομικών οντοτήτων δεν ανταποκρίνεται στην θεώρηση των μονάδων του ομίλου ως ενιαίας επιχείρησης.
- ii. Η αγορά περιουσιακών στοιχείων είτε εμπορεύσιμων είτε παγίων που μία οικονομική οντότητα του ομίλου πραγματοποιεί από άλλη οικονομική οντότητα που είναι μέρος του ίδιου ομίλου. Έτσι, π.χ. αν η εταιρεία «Α» του ομίλου πωλήσει στην εταιρεία «Β» του ίδιου ομίλου προϊόντα της κόστους 300.000€ αντί 400.000€, η εταιρεία «Β» εμφανίσει στον ισολογισμό της το απόθεμα των προϊόντων που απόκτησε σε τιμές κτήσεως, το απόθεμα αυτό στον ισολογισμό της «Β» θα εμφανιστεί με αξία 400.000€. Στον ισολογισμό της «Α» αντίστοιχα, θα εμφανιστεί κέρδος 100.000€. Αν όμως οι δύο αυτές οικονομικές οντότητες θεωρηθούν ως μια ενιαία οικονομική μονάδα τότε η αγοραπωλησία θεωρείται ως απλή διακίνηση περιουσιακών στοιχείων, αφού αγοραπωλησία μεταξύ τμημάτων της ίδιας οικονομικής μονάδας δεν είναι δυνατόν να νοηθεί. Επομένως, στον ενοποιημένο ισολογισμό που θα καταρτιστεί με βάση την λογική αυτή (για ενιαία οικονομική μονάδα), η αγοραπωλησία μεταξύ των δύο (νομικά αυτοτελών) οικονομικών οντοτήτων θα θεωρηθεί ότι δεν έγινε. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα ότι αφ' ενός το απόθεμα θα εμφανιστεί στο αρχικό κόστος των 300.000€(δηλ. κατά 100.000€ μειωμένο) και αφ' ετέρου το κέρδος των 100.000€ θα εξαφανιστεί.
- iii. Αν η μια οικονομική οντότητα του ομίλου έχει απαίτηση έναντι μίαςάλλης οικονομικής οντότητας του ομίλου και καταρτιστούν επιμέρους ισολογισμοί για καθεμιά οικονομική

---

²⁸Γκίνου, Δ., & Ταχυνάκης, Π. (2004). Λογιστική Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. *Αθήνα, Γέρακας: εκδόσεις Rosili*. Σελ. 21-24

οντότητα ξεχωριστά, στον ισολογισμό της πρώτης το σχετικό ποσό θα εμφανιστεί στο ενεργητικό, ενώ στον ισολογισμό της δεύτερης το ίδιο ποσό θα εμφανιστεί στο παθητικό. Αντίθετα, εάν καταρτιστεί ενοποιημένος ισολογισμός δεν θα εμφανιστεί ούτε απαίτηση, ούτε υποχρέωση, διότι απαίτηση ή υποχρέωση έναντι της ίδιας της οικονομικής μονάδας δεν νοείται.

- iv. Η συμμετοχή μιας οικονομικής οντότητας σε μία άλλη εμφανίζεται στον ισολογισμό της πρώτης οικονομικής οντότητας σε αξία που είναι άσχετη με την αξία της ίδιας συμμετοχής που προκύπτει με βάση την καθαρή θέση της άλλης οικονομικής οντότητας.

2. Στα αποτελέσματα των επιμέρους εταιρειών:

- i. Αγοραπωλησίες μεταξύ οικονομικών οντοτήτων που συμμετέχουν στον ίδιο όμιλο θεωρούνται από νομική άποψη τέλει και επιφέρουν τα αποτελέσματα που επιφέρει η αντίστοιχη πράξη με οποιονδήποτε τρίτο έξω από τον όμιλο, δηλαδή (για την πωλούσα εταιρεία) κέρδος αν η τιμή πώλησεως είναι μεγαλύτερη από το κόστος κτήσεως, ή ζημία αν αυτή είναι μικρότερη από το κόστος κτήσεως. Από την άποψη όμως του ομίλου, αν δηλ. οι συναλλασσόμενες μεταξύ τους οικονομικές οντότητες του ομίλου θεωρηθούν ως μία οντότητα, αποτέλεσμα, δηλαδή κέρδος ή ζημία, δεν προκύπτει από τις μεταξύ τους συναλλαγές παρά μόνο από συναλλαγές με τρίτους έξω από τον όμιλο.
- ii. Γενικότερα, τα έσοδα μιας οικονομικής οντότητας του ομίλου που προκύπτουν από συναλλαγές με άλλη οικονομική οντότητα του ίδιου ομίλου, από νομική άποψη, έχουν την ίδια μεταχείριση που έχουν τα έσοδα από συναλλαγές με οποιονδήποτε τρίτο, ενώ στην περίπτωση κατάρτισης Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων απαιτείται να γίνει αναμόρφωση. Το ίδιο, ισχύει και για τα έξοδα που προκύπτουν από τις διαφορές πράξεις μεταξύ των οικονομικών οντοτήτων του ομίλου.
- iii. Αν μία οικονομική οντότητα συμμετέχει σε μία άλλη και καταρτιστούν οικονομικές καταστάσεις, στις οικονομικές καταστάσεις της συμμετέχουσας δεν θα εμφανιστεί το σύνολο των αποτελεσμάτων της άλλης εταιρείας, παρά μόνο ένα μέρος, το μέρος των αποτελεσμάτων εκείνων που θα γίνει διανομή.

4.3 Εταιρείες υπόχρεες σε Ενοποίηση

Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα που έχουν θεσπιστεί με τον Ν. 4308/2014 ορίζουν ποιες εταιρείες είναι υπόχρεες σε Ενοποίηση. Οι εταιρείες που έχουν την υποχρέωση να συντάσσουν Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. είναι οι κάτωθι²⁹:

1. Η ιθύνουσα εταιρεία ενός κάθετου τύπου ομίλου εταιρειών.
2. Στην περίπτωση που οι εταιρείες συγκροτούν έναν οριζόντιο τύπου όμιλο εταιρειών, δηλαδή οι εταιρείες που συγκροτούν τον όμιλο λειτουργούν υπό ενιαία διεύθυνση ή τα διοικητικά τους όργανα αποτελούνται στην πλειονότητά τους από τα ίδια μέρη τότε η εταιρεία που έχει στην κατοχή της το μεγαλύτερο στο σύνολο Ενεργητικό είναι υπόχρεη σε κατάρτιση Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Απαραίτητες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται στο σύνολό τους για να υποχρεούνται οι προαναφερθείσες εταιρείες σε σύνταξη Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων είναι οι παρακάτω τρεις προϋποθέσεις³⁰:

1. Η ιθύνουσα εταιρεία πρέπει να διέπεται από το Ελληνικό Δίκαιο.
2. Η ιθύνουσα εταιρεία ή τουλάχιστον μία από τις θυγατρικές της εταιρείες πρέπει να έχουν μία από τις κάτωθι νομικές μορφές:
  - ✓ Ανώνυμη Εταιρεία
  - ✓ Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
  - ✓ Ετερόρρυθμη Εταιρεία κατά μετοχές
  - ✓ Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία
3. Η ιθύνουσα εταιρεία και οι θυγατρικές πρέπει να συγκροτούν μεγάλο όμιλο εταιριών, όπως ορίζουν τα Ε.Λ.Π., δηλαδή ο όμιλος θα πρέπει κατά την ημερομηνία του ισολογισμού της μητρικής να υπερβαίνει τα όρια από τουλάχιστον δύο από τα κάτωθι τρία κριτήρια:

i. Σύνολο Ισολογισμού:	20.000.000 €
ii. Κύκλος Εργασιών:	40.000.000 €
iii. Μέσος Όρος Προσωπικού:	250 άτομα

²⁹Λουμιώτης Ι. Βασίλειος Θέματα Εφαρμοσμένης Λογιστικής και Ελεγκτικής των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

³⁰Λουμιώτης Ι. Βασίλειος Θέματα Εφαρμοσμένης Λογιστικής και Ελεγκτικής των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Σε αντίθεση με τα Ε.Λ.Π. τα Δ.Π.Χ.Α., και ποιο συγκεκριμένα το Δ.Π.Χ.Α. 10, ορίζουν ότι η υποχρέωση για σύνταξη Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων υπάρχει εφόσον αποδεικνύεται ότι ασκείται έλεγχος της ιθύνουσας εταιρίας προς τις θυγατρικές της εταιρίες ανεξαρτήτως των αριθμητικών ορίων που υπάρχουν για τις εταιρείες του Ομίλου.

4.4 Απαλλαγή υποχρέωσης κατάρτισης Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Τα Ε.Λ.Π. που έχουν θεσπιστεί με τον Ν. 4308/2014 μέσω του άρθρου 33 «Κατηγορίες οντοτήτων που απαλλάσσονται από ενοποίηση» ορίζουν τότε μια μητρική εταιρεία απαλλάσσεται από την υποχρέωση κατάρτισης Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Οι περιπτώσεις όπου η μητρική απαλλάσσεται της ενοποίησης είναι οι παρακάτω³¹:

1. Όταν τα αριθμητικά όρια τοποθετούν τον Όμιλο στην μικρή ή μεσαία κατηγορία μεγέθους εκτός και αν κάποια από τις οντότητες που συγκροτούν τον Όμιλο είναι δημοσίου συμφέροντος όπως είναι π.χ. τραπεζικά ιδρύματα και εταιρείες με μετοχές που διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές.
2. Όταν η εν λόγω μητρική εταιρεία διέπεται από το Ελληνικό Δίκαιο και παράλληλα είναι θυγατρική εταιρεία άλλης μητρικής εταιρείας η οποία υπόκειται στο Δίκαιο που διέπει τα κράτη – μέλη της Ε.Ε. και δεν είναι εισηγμένη σε Χρηματιστήριο Αξιών. Επίσης θα πρέπει να ισχύουν και οι παρακάτω προϋποθέσεις:
  - i. Η μητρική εταιρεία που εδρεύει στην Ε.Ε. να συντάσσει Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. και οι οποίες ελέγχονται από Ορκωτούς Ελεγκτές – Λογιστές.
  - ii. Οι σημειώσεις των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων που δημοσιεύεται από την μητρική εταιρεία να εμπεριέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που ορίζονται από τα Ε.Λ.Π.
  - iii. Να κατέχει τουλάχιστον το 90% των μετοχών της απαλλασσόμενης «μητρικής» εταιρείας και στην περίπτωση που δεν κατέχει η μητρική εταιρεία το 100% των

---

³¹Ν. 4308/2014«Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» Άρθρο 33 παρ. 1-5,7

μετοχών της απαλλασσόμενης οντότητας, οι μέτοχοι ή τα μέλη της απαλλασσόμενης να εγκρίνουν την απαλλαγή.

3. Όταν η εν λόγω μητρική εταιρεία διέπεται από το Ελληνικό Δίκαιο και παράλληλά είναι θυγατρική εταιρεία άλλης μητρικής εταιρείας η οποία υπόκειται στο Δίκαιο που διέπει τις Τρίτες Χώρες εκτός Ε.Ε. με τις προϋποθέσεις της περίπτωσης «Β» να ισχύουν και εδώ.
4. Όταν οι θυγατρικές εταιρείες που συμμετέχουν στον Όμιλο δεν είναι σημαντικές τόσο σε επίπεδο κάθε εταιρείας μεμονωμένα όσο και στο σύνολό τους.

4.5 Εταιρείες Δυνητικά Εξαιρούμενες από την διαδικασία Ενοποίησης

Σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π., δηλαδή τον Ν. 4308/2014, πέρα από τις περιπτώσεις που μια μητρική οντότητα απαλλάσσεται της κατάρτισης Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, ορίζονται και οι περιπτώσεις όπου μία θυγατρική εταιρεία, ακόμα και όταν αποτελεί εταιρεία δημοσίου συμφέροντος, μπορεί να εξαιρεθεί από την διαδικασία Ενοποίησης. Για να μπορεί να εξαιρεθεί μία θυγατρική από την διαδικασία Ενοποίησης θα πρέπει να ισχύει τουλάχιστον μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις³²:

- Σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις όπου οι απαραίτητες πληροφορίες που απαιτούνται για την σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων δεν μπορούν να αποκτηθούν χωρίς την πραγματοποίηση δυσανάλογων εξόδων ή υπερβολική καθυστέρηση.
- Οι μετοχές της εν λόγω οντότητας κατέχονται αποκλειστικά με σκοπό την μεταγενέστερη διάθεσή τους.
- Αυστηροί μακροπρόθεσμοι περιορισμοί παρεμποδίζουν με ουσιώδη τρόπο την ιθύνουσα εταιρεία να ασκεί τα δικαιώματά της στα περιουσιακά στοιχεία ή στη διοίκηση αυτής της οντότητας ή την άσκηση της ενοποιημένης διοίκησης αυτής της οντότητας

---

³²Ν. 4308/2014«Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» Άρθρο 33 παρ. 6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ & ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

5.1 Εισαγωγή

Η ανάπτυξη σύνθετων και πολύπλοκων επιχειρηματικών μοντέλων, εταιρικών μορφών καθώς και οικονομικών σχημάτων που επιτάσσει το σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον έχει δημιουργήσει την ανάγκη ενός ολοκληρωμένου συστήματος παροχής οικονομικών πληροφοριών με άλλα λόγια την ανάγκη ενός συστήματος λογιστικής παρακολούθησης και ομοιόμορφης εμφάνισης του περιεχομένου των λογιστικών λογαριασμών τόσο σε εγχώριο όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Για να ικανοποιηθεί αυτή η ανάγκη και να εξασφαλιστεί η αξιοπιστία των παρεχόμενων οικονομικών πληροφοριών που δημοσιεύονται στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων από τις οικονομικές οντότητες δημιουργήθηκαν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, εν συντομία Δ.Π.Χ.Α.

Τα Δ.Π.Χ.Α. τέθηκαν σε εφαρμογή το 2005 αντικαθιστώντας τα μέχρι τότε λογιστικά πρότυπα που ήταν σε ισχύ και συγκροτούνται από ένα σύνολο λογιστικών προτύπων που θέτουν τους απαραίτητους κανόνες, τις αρχές και τις πολιτικές με σκοπό να δημιουργήσουν ένα ενιαίο λογιστικό πλαίσιο που διέπει τις οικονομικές οντότητες ανά τις χώρες καθιστώντας απλούστερη την σύγκριση των οικονομικών καταστάσεων από οικονομικές οντότητες από διαφορετικές χώρες και αυξάνοντας την αξιοπιστία των παρεχόμενων πληροφοριών όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα.

Τα Δ.Π.Χ.Α. που είναι σχετικά με την σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και πρέπει να εφαρμόζονται από τις οικονομικές καταστάσεις που είτε είναι υπόχρεες ,όπως π.χ. είναι οι οικονομικές οντότητες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών, είτε εφαρμόζουν προαιρετικά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι τα παρακάτω:

- Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων»
- Δ.Π.Χ.Α. 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις»
- Δ.Π.Χ.Α. 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο»
- Δ.Π.Χ.Α. 12 «Γνωστοποιήσεις Περί Συμμετοχών σε Άλλες Εταιρείες»

- Δ.Λ.Π. 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις»³³

5.2 Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων»

Σκοπός του Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» είναι η αύξηση της συνάφειας, της αξιοπιστίας καθώς και της συγκρισιμότητας των παρεχόμενων οικονομικών στοιχείων από τις οικονομικές καταστάσεις που συντάσσει μία οικονομική οντότητα και αφορά την συνένωσή της με άλλες οικονομικές οντότητες καθώς και τις επιδράσεις που επιφέρει αυτή η συνένωση.

Για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός το Δ.Π.Χ.Α. 3 θέτει τους απαραίτητους κανόνες και τις αρχές που θα πρέπει να διέπουν τις διαδικασίες από την σκοπιά της αποκτώσας οικονομικής οντότητας³⁴:

- 1) Κατά την διαδικασία της αναγνώρισης καθώς και επιμέτρησης των αναγνωριζόμενων αποκτώμενων περιουσιακών στοιχείων, των αναληφθείσων υποχρεώσεων όπως επίσης και των μη ελεγχουσών συμμετοχών στην αποκτώμενη οικονομική οντότητα.
- 2) Την διαδικασία της αναγνώρισης καθώς και της επιμέτρησης της αποκτώσας υπεραξίας κατά την συνένωση επιχειρήσεων ή το κέρδος που θα επιτευχθεί μέσα από μία αγορά ευκαιρίας.
- 3) Τις απαραίτητες γνωστοποιήσεις που θα πρέπει να δημοσιεύσει η οικονομική οντότητα έτσι ώστε οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να μπορούν να δημιουργούν μία σαφή εικόνα σχετικά με την χρηματοοικονομική επίδραση που έχει επιφέρει η συνένωση των επιχειρήσεων καθώς επίσης και να μπορούν να κατανοήσουν και να αξιολογήσουν την φύση της συνένωσης των επιχειρήσεων.

Το Δ.Π.Χ.Α. 3 βρίσκει εφαρμογή για το σύνολο των συναλλαγών ή οποιουδήποτε άλλου γεγονότος που σχετίζεται με την συνένωση δύο ή περισσότερων οικονομικών οντοτήτων. Στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 3 δεν υπάγεται η ίδρυση μιας κοινοπραξίας, η απόκτηση ενός ή περισσότερων περιουσιακών στοιχείων τα οποία όμως δεν αποτελούν

---

³³Λουμιώτης Ι. Βασίλειος Θέματα Εφαρμοσμένης Λογιστικής και Ελεγκτικής των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

³⁴Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» παρ. 1

επιχείρηση και τέλος κατά την συνένωση οικονομικών οντοτήτων ή επιχειρήσεων οι οποίες βρίσκονται κάτω από κοινό έλεγχο.³⁵

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 3 συνένωση επιχειρήσεων ορίζεται η συναλλαγή ή κάποιον άλλο γεγονός με το οποίο μία οικονομική οντότητα, δηλαδή η ιθύνουσα εταιρεία, αποκτά τον έλεγχο μίας ή περισσότερων οικονομικών οντοτήτων, αποκτά δηλαδή με άλλα λόγια θυγατρικές εταιρείες. Για να επιτύχει την απόκτηση του ελέγχου η μητρική εταιρεία υπάρχουν διάφοροι τρόποι όπως είναι ενδεικτικά η μεταβίβαση μετρητών, ταμιακών ισοδυνάμων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων, η ανάληψη διαφόρων υποχρεώσεων, η έκδοση συμμετοχικών τίτλων κ.α.

Η ιθύνουσα εταιρεία σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 3 είναι υποχρεωμένη να λογιστικοποιεί την συνένωση των επιχειρήσεων εφαρμόζοντας την μέθοδο της απόκτησης. Η μέθοδος της απόκτησης προϋποθέτει την αναγνώριση της αποκτώσας οικονομικής οντότητας, τον προσδιορισμό της ημερομηνίας απόκτησης, την αναγνώριση και επιμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων που πρόκειται να αποκτηθούν, των υποχρεώσεων που θα αναληφθούν καθώς και όποιες μη ελέγχουσες συμμετοχές υπάρχουν στην αποκτώμενη οικονομική οντότητα και τέλος την αναγνώριση και επιμέτρηση της υπεραξίας ή του όποιου κέρδους επιτευχθεί μέσω μιας αγοράς ευκαιρίας.³⁶ Τα αποκτηθέντα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία καθώς επίσης και οι αναληφθείσες υποχρεώσεις από την αποκτώσα οικονομική οντότητα επιμετρούνται στις εύλογες αξίες που έχουν κατά την ημερομηνία της απόκτησής τους, ενώ η ελέγχουσα συμμετοχή στην αποκτώμενη οικονομική οντότητα σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 3 μπορεί να επιμετράται είτε στην εύλογη αξία της που έχει κατά την ημερομηνία της απόκτησης είτε με την αναλογία της μη ελέγχουσας συμμετοχής στα καθαρά αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία της αποκτώμενης οικονομικής οντότητας.³⁷

Το Δ.Π.Χ.Α. 3 παρέχει συγκεκριμένες εξαιρέσεις τόσο στις αρχές αναγνώρισης όσο και επιμέτρησης. Αναφορικά από τις αρχές αναγνώρισης εξαιρούνται οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις ενώ από τις αρχές αποτίμησης εξαιρούνται τα επαναποκτηθέντα δικαιώματα, οι εξαρτώμενες από την αξία των μετοχών παροχές και τα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία. Τέλος εξαιρούνται τόσο από τις αρχές της αναγνώρισης όσο και από τις αρχές της αποτίμησης οι διάφοροι φόροι εισοδήματος, οι παροχές σε εργαζομένους και τα περιουσιακά στοιχεία που είναι σχετιζόμενα με αποζημιώσεις.³⁸

---

³⁵ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» παρ. 2

³⁶ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» παρ. 5

³⁷ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» παρ. 18-20

³⁸ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» παρ. 22-28

5.3 Δ.Π.Χ.Α. 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις»

Κύριος σκοπός του Δ.Π.Χ.Α. 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» είναι να θέσει τις απαραίτητες αρχές που θα πρέπει να διέπουν τόσο την παρουσίαση όσο και την σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων όταν μια οικονομική οντότητα ελέγχει μία ή περισσότερες οικονομικές οντότητες.

Για την επίτευξη του σκοπού του το Δ.Π.Χ.Α. 10 καθορίζει την υποχρέωση κατάρτισης Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων από την ιθύνουσα εταιρεία και τις λογιστικές απαιτήσεις που σχετίζονται με την σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Επίσης ορίζει πότε ξεκινάει μια οικονομική οντότητα να ασκεί έλεγχο πάνω σε κάποια άλλη οικονομική οντότητα και τον τρόπο εφαρμογής της αρχής ελέγχου με σκοπό να διαπιστωθεί η ύπαρξη ελέγχου μιας οικονομικής οντότητας πάνω σε μία άλλη και κατ' επέκταση η ύπαρξη υποχρέωσης για ενοποίηση.³⁹

Το Δ.Π.Χ.Α. 10 ορίζει την έννοια του ελέγχου και θέτει τις απαραίτητες προϋποθέσεις που πρέπει να ισχύουν στο σύνολό τους ώστε μια οικονομική οντότητα να θεωρείται ότι ασκεί έλεγχο πάνω σε μία άλλη. Οι τρεις προϋποθέσεις που πρέπει να ισχύουν είναι οι κάτωθι:

- Εξουσία επί της εκδότριας
- Η ύπαρξη τοποθετήσεων ή δικαιωμάτων με μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή της οικονομικής οντότητας στην εκδότρια
- Η δυνατότητα που έχει η οικονομική οντότητα να ασκεί επιρροή επί της εκδότριας για να επηρεάσει τις αποδόσεις της εκδότριας⁴⁰

Με τον όρο εξουσία το Δ.Π.Χ.Α. 10 ορίζει το δικαίωμα που παρέχεται σε μία οικονομική οντότητα να ασκεί επιρροή στις δραστηριότητες μια άλλης οικονομικής οντότητας, το οποίο απορρέει από τα δικαιώματα που κατέχει η οικονομική οντότητα.⁴¹

Η εκτίμηση της εξουσίας γίνεται με την εξέταση του ποσοστού των δικαιωμάτων ψήφου μια εκδότριας εταιρείας που κατέχει η επενδύτρια εταιρεία όταν αυτά τα δικαιώματα προέρχονται από μετοχές. Στις περιπτώσεις όμως που δεν μπορεί να εκτιμηθεί η εξουσία με

³⁹ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ. 1-4

⁴⁰ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ. 7

⁴¹ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ. 9

τον προαναφερθέν τρόπο απαιτούνται επιπλέον στοιχεία που να επιβεβαιώνουν την ύπαρξη είτε ουσιώδους επιρροής μια επενδύτριας εταιρείας στις δραστηριότητες της εκδότριας εταιρείας.⁴² Επίσης η εξουσία μιας επενδύτριας εταιρείας σε μια εκδότρια μπορεί να επιβεβαιωθεί σε περιπτώσεις όπου μπορεί να αποδειχθεί η ύπαρξη μιας ιδιαίτερης σχέσης μεταξύ της επενδύτριας και της εκδότριας καθώς επίσης και η ικανότητα της επενδύτριας εταιρείας να επηρεάζει ουσιωδώς τις αποδόσεις της εκδότριας εταιρείας.⁴³

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 10 μία επενδύτρια εταιρεία έχει την ικανότητα να κατέχει τοποθετήσεις και δικαιώματα σε κυμαινόμενες αποδόσεις μια εκδότριας εταιρείας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι αποδόσεις της επενδύτριας εταιρείας, οι οποίες απορρέουν από την συμμετοχή της στην εκδότρια εταιρεία, να μεταβάλλονται από τις μεταβολές τις απόδοσης της εκδότριας. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι αποδόσεις της επενδύτριας εταιρείας σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 10 είναι είτε μόνο θετικές είτε μόνο αρνητικές είτε εξ'ολοκλήρου θετικές ή αρνητικές όπως επίσης και το γεγονός ότι ενώ τον έλεγχο μίας εκδότριας μπορεί να τον κατέχει και να τον ασκεί μόνο μία επενδύτρια εταιρεία παρόλα αυτά οι αποδόσεις της εν λόγω εκδότριας εταιρείας να μοιράζονται σε περισσότερα από ένα μέρη.⁴⁴

Οι απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 10 σχετικά με την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων καθιστούν απαραίτητη κατά την σύνταξη τους την χρησιμοποίηση ως βάση, για τις πραγματοποιηθέντες συναφείς συναλλαγές και συναφή γεγονότα, ένα ομοιόμορφο λογιστικό πλαίσιο.⁴⁵ Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι όταν μια οικονομική οντότητα που συμμετέχει σε έναν όμιλο εφαρμόζει διαφορετικές λογιστικές πολιτικές από αυτές εφαρμόζονται κατά την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων τότε καθίσταται σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 10 η αναπροσαρμογή των οικονομικών καταστάσεων της οικονομικής οντότητας.⁴⁶ Τέλος σχετικά με τον χρόνο ενοποίησης το Δ.Π.Χ.Α. 10 ορίζει ότι η ενοποίηση της θυγατρικής οικονομικής οντότητας πρέπει να ξεκινά κατά την ημερομηνία που η ιθύνουσα εταιρεία ξεκινάει να ελέγχει την θυγατρική εταιρεία και σταματάει κατά την ημερομηνία που χάνει τον έλεγχο της.⁴⁷

Οι μη ελέγχουσες συμμετοχές οι οποίες είναι το κομμάτι εκείνο των συμμετοχών της θυγατρικής εταιρείας που δεν ελέγχεται από την μητρική εταιρεία θα πρέπει σύμφωνα με το

---

⁴² Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ. 10-11

⁴³ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ. B18, B19, παρ13

⁴⁴ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ. 15-16

⁴⁵ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ.19

⁴⁶ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ. B87

⁴⁷ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ.20

Δ.Π.Χ.Α. 10 να εμφανίζεται σε ξεχωριστό κονδύλι των Ιδίων Κεφαλαίων στην Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης από τα Ίδια Κεφάλαια της ιθύνουσας εταιρείας. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι διάφορες μεταβολές που ενδεχομένως να προκύψουν στα δικαιώματα ιδιοκτησίας της ιθύνουσας εταιρείας στην θυγατρική εταιρεία τα όποια θα οδηγήσουν στην απώλεια του ελέγχου θα πρέπει να λογιστικοποιούνται ως συναλλαγές Ιδίων Κεφαλαίων.⁴⁸

Μία μητρική εταιρεία όταν παύσει να ελέγχει μια θυγατρική της εταιρεία τότε στην περίπτωση αυτή το Δ.Π.Χ.Α. 10 ορίζει ότι η μητρική εταιρεία την ημέρα της απώλειας του ελέγχου πρέπει να προβεί στις παρακάτω ενέργειες:

- 1) Να προχωρήσει στην διαγραφή των υπαρχουσών λογιστικών υπολοίπων που σχετίζονται με τα διάφορα στοιχεία του ενεργητικού όπως επίσης της υπεραξίας που έχει λάβει και των υποχρεώσεων.
- 2) Να σταματήσει να αναγνωρίζει τη λογιστική αξία, όταν υπάρχει μειοψηφική συμμετοχή στην πρώην θυγατρική εταιρεία.
- 3) Να καταχωρήσει στους αντίστοιχους λογαριασμούς αποτελεσμάτων ή εναλλακτικά εφόσον απαιτείται από κάποιο άλλο Δ.Π.Χ.Α. να μεταφέρει στον λογαριασμό των κερδών εις νέον τα συνολικά έσοδα που σχετίζονται με την πρώην θυγατρική εταιρεία
- 4) Να αναγνωρίσει το αντάλλαγμα της συναλλαγής που έλαβε στην εύλογη του αξία, το γεγονός ή τις συνθήκες που προκάλεσαν την απώλεια του ελέγχου πάνω στην θυγατρική εταιρεία καθώς επίσης και την συναλλαγή που αφορά την διανομή μετοχών της θυγατρικής στους ιδιοκτήτες.
- 5) Εάν έχει διατηρήσει κάποιο μέρος της συμμετοχής που σχετίζεται με την θυγατρική εταιρεία να προβεί στην αναγνώριση της συμμετοχής της αυτή στην εύλογη αξία.
- 6) Να λογιστικοποιήσει μέσω των αποτελεσματικών λογαριασμών τις τυχόν διαφορές που έχουν προκύψει ως κέρδος ή ζημία και σχετίζονται με την ιθύνουσα εταιρεία.⁴⁹

5.4 Δ.Π.Χ.Α. 11 «Σχήματα Υπό Κοινό Έλεγχο»

---

⁴⁸ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ. 22-23

⁴⁹ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» παρ. B98

Βασικός σκοπός του Δ.Π.Χ.Α. 11 «Σχήματα Υπό Κοινό Έλεγχο» είναι να θέσει τις απαραίτητες αρχές και τους απαραίτητους κανόνες για τη χρηματοοικονομική αναφορά από οικονομικές οντότητες που διατηρούν συμμετοχή σε επιχειρηματικά σχήματα που ελέγχονται από κοινού, δηλαδή τα λεγόμενα σχήματα υπό κοινό έλεγχο. Για να πετύχει τον σκοπό αυτό το Δ.Π.Χ.Α. 11 ορίζει πότε οικονομικές οντότητες βρίσκονται υπό κοινό έλεγχο. Στην συνέχεια θέτει ως απαραίτητη προϋπόθεση από μία οικονομική οντότητα που συμμετέχει σε σχήμα υπό κοινό έλεγχο να καθορίσει τον τύπο σχήματος υπό κοινό έλεγχο στο οποίο συμμετέχει μέσω αξιολόγησης των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχει και να λογιστικοποιεί τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ανάλογα με τις απαιτήσεις του τύπου σχήματος υπό κοινό έλεγχο στο οποίο συμμετέχει.⁵⁰

Το Δ.Π.Χ.Α. 11 ορίζει το σχήμα υπό κοινό έλεγχο ως ένα σχήμα το οποίο συγκροτείται από δύο ή περισσότερες οικονομικές οντότητες. Σε ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο μπορεί να συμμετέχει είτε μία κοινή επιχείρηση είτε μία κοινοπραξία και το σχήμα χαρακτηρίζεται από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- 1) Τα μέρη που συμμετέχουν στο σχήμα υπό κοινό έλεγχο δεσμεύονται από μία συμβατική ρύθμιση
- 2) Η συμβατική ρύθμιση, από την οποία δεσμεύονται τα μέρη που συμμετέχουν στο σχήμα, παρέχει σε τουλάχιστον δύο από τα μέρη που συμμετέχουν στο σχήμα τον κοινό έλεγχο του σχήματος.⁵¹

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 11 ως κοινός έλεγχος ορίζεται ο συμβατικός επιμερισμός του ελέγχου ενός οικονομικού σχήματος ο οποίος επιτυγχάνεται μόνο όταν οι αποφάσεις που είναι σχετικές με την δραστηριότητα του σχήματος παίρνονται κατόπιν ομόφωνης συγκατάθεσης των μερών στα οποία επιμερίζεται ο έλεγχος.⁵² Τα μέρη που συμμετέχουν στον έλεγχο του σχήματος πρέπει να δράσουν όλα μαζί από κοινού για να διευθύνουν τις δραστηριότητες οι οποίες έχουν σημαντική επιρροή πάνω στην απόδοση του σχήματος. Κοινός έλεγχος, από όλα τα μέρη ή την ομάδα των μερών που συμμετέχουν στον έλεγχο του σχήματος, υπάρχει μόνο στην περίπτωση που οι αποφάσεις που σχετίζονται με τις δραστηριότητες του σχήματος απαιτούν την ομόφωνη συγκατάθεση των μερών που συμμετέχουν στον έλεγχο του σχήματος συλλογικά.⁵³

---

⁵⁰ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο» παρ. 1-2

⁵¹ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο» παρ. 4-6

⁵² Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο» παρ. 7

⁵³ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο» παρ. 8-9

Τα σχήματα υπό κοινό έλεγχο διακρίνονται σε δύο τύπους οι οποίοι είναι οι «Κοινές Επιχειρήσεις» και οι «Κοινοπραξίες». Τον τύπο του σχήματος τον προσδιορίζει η οικονομική οντότητα, ο προσδιορισμός του οποίου γίνεται εξετάζοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών που συμμετέχουν στο σχήμα.⁵⁴

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω δύο είναι οι τύποι των σχημάτων υπό κοινό έλεγχο τον ορισμό των οποίων θα δώσουμε παρακάτω.

Με τον όρο «Κοινές Επιχειρήσεις» ορίζεται σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 11 το σχήμα υπό κοινό έλεγχο όπου οι οικονομικές οντότητες που συμμετέχουν στο σχήμα και έχουν κοινόέλεγχο, οι οποίες ονομάζονται συμμετέχοντες σε κοινή επιχείρηση, διαθέτουν δικαιώματα επί των περιουσιακών στοιχείων του σχήματος καθώς επίσης και ευθύνες επί των υποχρεώσεων έναντι αυτού.⁵⁵

Ένας συμμετέχων σε κοινή επιχείρηση είναι υποχρεωμένος από το Δ.Π.Χ.Α. 11 να αναγνωρίσει σχετικά με την συμμετοχή του σε μια κοινή επιχείρηση τα παρακάτω:⁵⁶

- 1) Τα περιουσιακά του στοιχεία, συμπεριλαμβάνοντας τα μερίδια του σε οποιαδήποτε περιουσιακά στοιχεία ανήκουν από κοινού.
- 2) Τις υποχρεώσεις του, συμπεριλαμβάνοντας τα μερίδια του σε όποιες υποχρεώσεις τον βαρύνουν από κοινού.
- 3) Τα έσοδά του που προκύπτουν από την πώληση του μεριδίου του από την παραγωγή που προκύπτει από την κοινή επιχείρηση.
- 4) Το μερίδιό του στα έσοδα που προκύπτει από την πώληση της παραγωγής από την κοινή επιχείρηση.
- 5) Τις δαπάνες του, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου του σε όποιες δαπάνες που τον βαρύνουν από κοινού.

Τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις, τα έσοδα και τα έξοδα που σχετίζονται με την συμμετοχή του συμμετέχοντος σε μια κοινή επιχείρηση λογιστικοποιούνται σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. που βρίσκονται σε ισχύ και αφορούν τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, τα έσοδα και τα έξοδα.⁵⁷

Τέλος με τον όρο «Κοινοπραξία» ορίζεται από το Δ.Π.Χ.Α. 11 το σχήμα υπό κοινό έλεγχο όπου όλα τα μέρη, τα οποία ονομάζονται κοινοπρακτούντες, που συγκροτούν το σχήμα έχουν δικαιώματα πάνω στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία του σχήματος.⁵⁸ Η

---

⁵⁴ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο» παρ. 14

⁵⁵ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο» παρ. 15

⁵⁶ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο» παρ. 20

⁵⁷ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο» παρ. 21

⁵⁸ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο» παρ. 16

αναγνώριση της συμμετοχής ενός μέλους μιας κοινοπραξίας γίνεται αναγνωρίζοντας την ως επένδυση και λογιστικοποιώντας την εν λόγω επένδυση, εφαρμόζοντας το Δ.Λ.Π. 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες», εφαρμόζοντας την μέθοδο της καθαρής θέσης, εκτός αν η οικονομική οντότητα απαλλάσσεται από την εφαρμογή της μεθόδου αυτής.⁵⁹

5.5 Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις & Κοινοπραξίες»

Κύριος σκοπός του Δ.Λ.Π. 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις & Κοινοπραξίες» είναι να θέσει το απαραίτητο πλαίσιο για τον λογιστικό χειρισμό των επενδύσεων που πραγματοποιούν οι οικονομικές οντότητες σε συγγενείς τους επιχειρήσεις και να παραθέσει την απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται για την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης στον λογιστικό χειρισμό των πραγματοποιηθέντων επενδύσεων σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες. Το Δ.Λ.Π. 28 εφαρμόζεται σε όλες τις οικονομικές οντότητες που είναι επενδυτές με από κοινού έλεγχο ή σημαντική επιρροή σε μία εκδότρια εταιρεία.⁶⁰

Στην περίπτωση που μία οικονομική οντότητα έχει στην κατοχή της, είτε άμεσα είτε έμμεσα διαμέσου θυγατρικών επιχειρήσεων, τουλάχιστον 20% των δικαιωμάτων ψήφου της εκδότριας επιχείρησης, τότε βγαίνει το συμπέρασμα επί τη βάσει τεκμηρίων ότι η εν λόγω οικονομική οντότητα ασκεί σημαντική επιρροή, εκτός εάν μπορεί βάσει σαφή τεκμηρίων να αποδειχθεί το αντίθετο. Στην αντίθετη περίπτωση που μία οικονομική οντότητα έχει στην κατοχή της, είτε άμεσα είτε έμμεσα διαμέσου θυγατρικών επιχειρήσεων, λιγότερο από το 20% των δικαιωμάτων ψήφου της εκδότριας εταιρείας, τότε βγαίνει το συμπέρασμα επί τη βάσει τεκμηρίων ότι η εν λόγω οικονομική οντότητα δεν ασκεί σημαντική επιρροή, εκτός αν μπορεί να αποδειχθεί βάσει σαφή τεκμηρίων το αντίθετο.⁶¹

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 28 οι συγγενείς επιχειρήσεις καθώς επίσης και οι κοινοπραξίες ενοποιούνται μέσω της μεθόδου της Καθαρής Θέσης. Σύμφωνα με την μέθοδο της Καθαρής Θέσης, κατά την αρχική αναγνώριση η πραγματοποιούμενη επένδυση στην συγγενή

⁵⁹ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο» παρ. 24

⁶⁰ Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις & Κοινοπραξίες» παρ. 1-2

⁶¹ Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις & Κοινοπραξίες» παρ. 5

επιχείρηση αναγνωρίζεται αρχικά στο κόστος κτήσης και έπειτα η λογιστική αξία υπόκειται σε αυξήσεις και μειώσεις έτσι ώστε να αναγνωρισθεί το μερίδιο του επενδυτή στα αντίστοιχα κέρδη ή τις ζημίες της εκδότριας εταιρείας μετά την ημερομηνία που πραγματοποιήθηκε η απόκτηση. Το μερίδιο της επενδύτριας εταιρείας επί του πραγματοποιηθέντος κέρδους ή ζημίας της εκδότριας οντότητας περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα της επενδύτριας εταιρείας. Η λογιστική αξία της επένδυσης μειώνεται από τα μερίσματα που διανέμει η εκδότρια εταιρεία στην επενδύτρια εταιρεία. Είναι επίσης πιθανόν να πρέπει να πραγματοποιηθούν αναπροσαρμογές της λογιστικής αξίας για μεταβολές της αναλογικής συμμετοχής της επενδύτριας οντότητας στην εκδότρια εταιρεία που ενδεχομένως να προκύψουν από μεταβολές στα λοιπά συνολικά έσοδα της εκδότριας εταιρείας. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι στις μεταβολές αυτές πρέπει να περιλαμβάνονται και εκείνες που προκύπτουν από τις αναπροσαρμογές ενσώματων παγίων και από συναλλαγματικές διαφορές λόγω μετατροπής.⁶²

Μια οικονομική οντότητα δεν είναι υπόχρεη σε εφαρμογή της μεθόδου της Καθαρής Θέσης για μια επένδυσή της σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία εάν η οικονομική οντότητα είναι θυγατρική η οποία είναι απαλλασσόμενη από κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων όταν ισχύουν στο σύνολό τους οι κάτωθι προϋποθέσεις που ορίζει το Δ.Λ.Π. 28:

- 1) Η οικονομική οντότητα κατέχεται εξ' ολοκλήρου ή μερικώς από άλλη οικονομική οντότητα και οι ιδιοκτήτες της, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν έχουν διαφορετικά δικαίωμα ψήφου, έχουν ενημερωθεί ότι η οντότητα δεν εφαρμόζει τη μέθοδο της καθαρής θέσης και δεν έχουν αντιρρήσεις επ' αυτού.
- 2) Οι χρεωστικοί ή συμμετοχικοί τίτλοι της οντότητας δεν είναι υποκείμενοι σε δημόσια διαπραγμάτευση, τόσο σε εγχώριο ή αλλοδαπό χρηματιστήριο όσο και σε εξωχρηματιστηριακή αγορά που συμπεριλαμβάνει τοπικές και περιφερειακές αγορές.
- 3) Η οντότητα δεν έχει υποβάλει ούτε βρίσκεται στη διαδικασία υποβολής των οικονομικών καταστάσεών της σε επιτροπή κεφαλαιαγοράς ή οποιαδήποτε άλλη ρυθμιστική αρχή, προκειμένου να εκδώσει τίτλους οποιασδήποτε κατηγορίας σε δημόσια αγορά.
- 4) Η τελική ή οποιαδήποτε ενδιάμεση μητρική εταιρεία της οντότητας δημοσιεύει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για δημόσια χρήση που έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ.⁶³

---

⁶² Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις & Κοινοπραξίες» παρ. 10

⁶³ Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις & Κοινοπραξίες» παρ. 17

5.6 Βασικές Διαφορές στην Κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων μεταξύ Δ.Π.Χ.Α. & Ε.Λ.Π.

Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, τα οποία αντικατέστησαν από την 1^Η Ιανουαρίου του 2015 το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, νομοθετήθηκαν με τον Νόμο 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, Συναφείς Ρυθμίσεις και άλλες Διατάξεις».

Μέσω της εφαρμογής των Ε.Λ.Π. γίνεται μία προσπάθεια σύγκλισης του εγχώριου λογιστικού πλαισίου και κανόνων με αυτά που θέτουν τα Δ.Π.Χ.Α. ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη ομοιότητα των οικονομικών καταστάσεων των Ελληνικών Επιχειρήσεων καθώς επίσης και να γίνουν πιο κατανοητές από του χρήστες των οικονομικών καταστάσεων που δεν γνωρίζουν το ελληνικό λογιστικό πλαίσιο που εφαρμόζεται κατά την σύνταξη τόσο των μεμονωμένων όσο και των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Παρόλα αυτά δεν έχει επιτευχθεί η πλήρη εναρμόνιση των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων με τα Δ.Π.Χ.Α. με αποτέλεσμα να υπάρχουν διαφορές μεταξύ των αυτών δύο λογιστικών πλαισίων. Οι βασικές διαφορές στην κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων μεταξύ Δ.Π.Χ.Α. και Ε.Λ.Π. είναι οι κάτωθι⁶⁴:

1) Διαφορά στην υποχρέωση κατάρτισης Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων:

Τα Δ.Π.Χ.Α. ορίζουν ότι υποχρέωση σε κατάρτιση Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων υπάρχει εφόσον έχει αποδειχθεί ο έλεγχος της ιθύνουσας εταιρείας πάνω στις θυγατρικές εταιρείες ανεξαρτήτως αριθμητικών ορίων που ισχύουν για τις εταιρείες που συγκροτούν τον όμιλο. Τα Ε.Λ.Π. αντίθετα ορίζουν ότι υπάρχει υποχρέωση κατάρτισης Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων μόνο για τους ομίλους εταιρειών που ανήκουν στην κατηγορία των Μεγάλων Ομίλων εταιρειών. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι ένας όμιλος ανήκει στην κατηγορία αυτή όταν ξεπερνά δύο από τα τρία κάτωθι κριτήρια για δύο συνεχόμενες χρήσεις:

i. Σύνολο Ισολογισμού:	20.000.000 €
ii. Κύκλος Εργασιών:	40.000.000 €
iii. Μέσος Όρος Προσωπικού:	250 άτομα

2) Διαφορά στις απαλλαγές θυγατρικών εταιρειών από την πλήρη Ενοποίηση: Τα Δ.Π.Χ.Α. προβλέπουν ότι υπόχρεες σε ολική ή αλλιώς πλήρη Ενοποίηση είναι όλες οι

⁶⁴Λουμιώτης Ι. Βασίλειος Θέματα Εφαρμοσμένης Λογιστικής και Ελεγκτικής των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

θυγατρικές εταιρείες που ανήκουν σε έναν όμιλο εταιρειών ανεξαρτήτως μεγέθους, δραστηριότητας και σκοπού. Σε αντίθεση με τα Δ.Π.Χ.Α. τα Ε.Λ.Π. απαλλάσσουν από την υποχρέωση της πλήρους Ενοποίησης τις θυγατρικές εταιρείες οι οποίες παρουσιάζουν επουσιώδες ενδιαφέρον ή η συγκέντρωση και αποστολή των απαιτούμενων στοιχείων για την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων είναι πολυδάπανη ή υπάρχει αδυναμία στην συγκέντρωσή τους.

- 3) **Διαφορά στον χρόνο Ενοποίησης των εταιρειών:** Σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. η ενοποίηση των επιχειρήσεων γίνεται κατά την ημερομηνία απόκτησης τη συμμετοχής της ιθύνουσας εταιρείας στην θυγατρική εταιρεία εφαρμόζοντας της μέθοδο της απόκτησης. Αντίθετα τα Ε.Λ.Π. ορίζουν ότι η ενοποίηση των επιχειρήσεων θα πρέπει να γίνεται κατά τον χρόνο υποχρέωσης τους να περιληφθούν σε Ενοποίηση.
- 4) **Διαφορά στον τρόπο υπολογισμού των διαφορών συμψηφισμού:** Κατά τα Δ.Π.Χ.Α. η διαφορά που προκύπτει μεταξύ της αξίας κτήσης της συμμετοχής σε μια ενοποιούμενη θυγατρική εταιρεία και της αντίστοιχης εύλογης αξίας, η οποία προκύπτει κατά την απόκτηση του ελέγχου της ιθύνουσας εταιρείας στην θυγατρική, αφότου γίνει επανεκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής εταιρείας στις τρέχουσες αξίες, δηλαδή στις εύλογες αξίες, λογιστικοποιείται κατά την ενοποίηση ως υπεραξία. Αντίθετα τα Ε.Λ.Π. ορίζουν ότι η διαφορά που προκύπτει μεταξύ της αξίας κτήσης της συμμετοχής σε μια ενοποιούμενη θυγατρική εταιρεία και της αντίστοιχης λογιστικής, αυτήν την φορά, αξίας που ισχύει κατά την ημερομηνία της αρχικής ενοποίησης, λογίζεται είτε ως υπεραξία στην περίπτωση που η διαφορά είναι θετική είτε ως κέρδος στην περίπτωση που η διαφορά που προκύπτει είναι αρνητική.
- 5) **Διαφορά στον λογιστικό χειρισμό των διαφορών συμψηφισμού:** Τα Δ.Π.Χ.Α. προβλέπουν ότι η θετική υπεραξία που προκύπτει κατά την ενοποίηση αποτελεί ξεχωριστό κονδύλι στο Ενεργητικό του Ενοποιημένου Ισολογισμού του ομίλου και αποτελεί περιουσιακό στοιχείο που δεν υπόκειται σε απόσβεση παρά μόνο σε έλεγχο απομείωσης της αξίας του. Η αρνητική υπεραξία ή υποαξία η οποία προκύπτει όταν το κόστος κτήσεως μια συμμετοχής είναι μικρότερο από την αντίστοιχη εύλογη αξία της μεταφέρεται στην Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εσόδων.

Στην αντίπερα όχθη τα Ε.Λ.Π. ορίζουν ότι οι θετικές διαφορές συμψηφισμού αποτελούν περιουσιακό στοιχείο του ομίλου που παρουσιάζεται ως ξεχωριστό κονδύλι στον Ενοποιημένο Ισολογισμό με τον τίτλο Υπεραξία. Η υπεραξία σύμφωνα με Ε.Λ.Π. είναι μη αποσβέσιμο περιουσιακό στοιχείο που υπόκειται σε έλεγχο απομείωσης, παρόλα αυτά όταν η

ωφέλιμη ζωή της υπεραξίας δεν μπορεί να προσδιοριστεί με αξιόπιστο τρόπο τότε αποσβένεται με περίοδο απόσβεσης τα δέκα χρόνια.

Όταν η ιθύνουσα εταιρεία και η θυγατρική βρίσκονται κάτω από κοινό έλεγχο πριν και μετά την ενοποίηση, ο οποίος έχει αποδειχθεί ότι είναι μόνιμος, η υπάρχουσα Υπεραξία καταχωρείται στα αποτελέσματα εις νέον του Ενοποιημένου Ισολογισμού.

Τέλος οι αρνητικές διαφορές συμψηφισμού όταν υπάρχουν καταχωρούνται στα Ενοποιημένα Αποτελέσματα του ομίλου ως Κέρδος.

- 6) **Διαφορά στον λογιστικό χειρισμό της διαφοράς μεταξύ εύλογης αξίας και λογιστικής αξίας των αποσβέσιμων παγίων περιουσιακών στοιχείων:** κατά τα ΔΠΧΑ η διαφορά μεταξύ της εύλογης και λογιστικής αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων που υπόκεινται σε απόσβεση, η οποία προσδιορίζεται κατά την ημερομηνία της αρχικής ενοποίησης μιας θυγατρικής εταιρίας, υπόκειται σε απόσβεση με βάση την υπολειπόμενη ωφέλιμη ζωή των παγίων περιουσιακών στοιχείων αυτών. Στον αντίποδα ενώ τα Ε.Λ.Π. προβλέπουν κάτι παρεμφερές, στην πράξη η προαναφερόμενη διαφορά καταχωρείται ως θετική διαφορά ενοποίησης, ως Υπεραξία.
- 7) **Διαφορά στην Ενοποίηση εταιρειών που συγκροτούν Οριζόντιο Όμιλο:** Ένας οριζόντιος όμιλος εταιρειών, δηλαδή εταιρείες οι οποίες βρίσκονται και λειτουργούν κάτω από ενιαία Διοίκηση, σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. δεν είναι υπόχρεος σε Ενοποίηση. Στον αντίποδα τα Ε.Λ.Π. καθιστούν υποχρεωτική την ενοποίηση των επιχειρήσεων που συγκροτούν οριζόντιο όμιλο εταιρειών.
- 8) **Διαφορά στον τρόπο υπολογισμού δικαιωμάτων μειοψηφίας κατά τα Ε.Λ.Π. ή μη ελέγχουσας συμμετοχής κατά τα Δ.Π.Χ.Α:** Τα Δ.Π.Χ.Α. απαιτούν τον υπολογισμό της μη ελέγχουσας συμμετοχής να γίνεται με δύο μεθόδους, η πρώτη μέθοδος είναι επί των ιδίων κεφαλαίων που προκύπτουν από τις εύλογες αξίες των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, οι οποίες έχουν προσδιοριστεί κατά την αγορά από την ιθύνουσα εταιρεία και η δεύτερη μέθοδος είναι επί της εύλογης αξίας της θυγατρικής εταιρείας, πλέον των εσόδων που αναλογούν στην μειοψηφία τα οποία έχουν προκύψει μετά την αγορά της θυγατρικής εταιρείας και δεν έχουν διανεμηθεί. Τα Ε.Λ.Π., αντίθετα, ορίζουν μία μέθοδο υπολογισμού σύμφωνα με την οποία ο υπολογισμός των δικαιωμάτων μειοψηφίας γίνεται σύμφωνα με τα διαμορφωθέντα ίδια κεφάλαια στο τέλος κάθε χρήσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ, ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ/ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ & ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

6.1 Εισαγωγή

Για την δημιουργία ενός ομίλου εταιρειών θα πρέπει μια εταιρεία, η οποία ονομάζεται μητρική εταιρεία, να αποκτήσει συμμετοχικά δικαιώματα στο κεφάλαιο τουλάχιστον μίας άλλης εταιρείας, η οποία ονομάζεται θυγατρική. Τα δικαιώματα αυτά μπορούν να είναι ενσωματωμένα ή όχι σε τίτλους και μέσω αυτών των δικαιωμάτων δημιουργείται ένας δεσμός μεταξύ της μητρικής εταιρείας με την θυγατρική της εταιρεία. Στην συνέχεια αυτού του κεφαλαίου θα γίνει περεταίρω ανάλυση των συμμετοχών αυτών, επίσης θα γίνει ανάλυση των προϋποθέσεων που πρέπει να ισχύουν για να θεωρούνται δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις συνδεδεμένες και συγγενείς και τέλος θα γίνει μία σύντομη παρουσίαση των μεθόδων αποτίμησης των συμμετοχών.

6.2 Συμμετοχές & Χρεόγραφα

Σύμφωνα με τα Ελληνικό λογιστικό πλαίσιο όπως ορίζεται από τον Ν.4308/2014, με τον όρο συμμετοχές εννοούνται τα δικαιώματα, που μπορεί να αποκτήσει μια οικονομική οντότητα, συμμετοχής στο κεφάλαιο μίας άλλης οικονομικής οντότητας, ενσωματωμένα ή όχι σε τίτλους, ανεξαρτήτως νομικής μορφής εφόσον ικανοποιούνται στο σύνολο τους οι κάτωθι προϋποθέσεις:

- Τα δικαιώματα συμμετοχής θα πρέπει να αντιπροσωπεύουν ποσοστό τουλάχιστον 10% του κεφαλαίου των εν λόγω επιχειρήσεων.
- Θα πρέπει να αποκτούνται με κύριο σκοπό τη διαρκή κατοχή τους.

Στην περίπτωση δε που δεν ικανοποιούνται οι παραπάνω δύο προϋποθέσεις τότε τα δικαιώματα συμμετοχών θα πρέπει να χαρακτηριστούν ως χρεόγραφα ή επενδύσεις.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι συμμετοχές αποτελούν χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής οντότητας τα οποία παρουσιάζονται στον Ισολογισμό της ως «μη κυκλοφορούντα» ή ως «κυκλοφορούντα». Η κατάταξη τους στα ανάλογα κονδύλια των «κυκλοφορούντων» ή «μη κυκλοφορούντων» στοιχείων του Ενεργητικού εξαρτάται από την πρόθεση της διοίκησης της οικονομικής οντότητας που τα κατέχει καθώς και τον εκτιμώμενο χρόνο που θα γίνει ο διακανονισμός των στοιχείων αυτών⁶⁵.

6.3 Διάκριση των Συμμετοχών

Οι συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων οικονομικών οντοτήτων διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

- Σε συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις, οι οποίες ονομάζονται και εξαρτημένες επιχειρήσεις και παρακολουθούνται στον λογαριασμό του λογιστικού σχεδίου σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. 36.01 «Συμμετοχές σε θυγατρικές».
- Σε συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις, οι οποίες ονομάζονται και συγγενείς επιχειρήσεις και παρακολουθούνται στον λογαριασμό του λογιστικού σχεδίου σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. 36.02 «Συμμετοχές σε Συγγενείς».
- Σε συμμετοχές σε Κοινοπραξίες οι οποίες παρακολουθούνται στον λογαριασμό του λογιστικού σχεδίου σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. 36.03 «Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες»

Όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα τα δικαιώματα συμμετοχής στο κεφάλαιο μια άλλης οικονομικής οντότητας που δεν πληρούν και τις δυο προϋποθέσεις δεν χαρακτηρίζονται ως συμμετοχές αλλά χαρακτηρίζονται είτε:

---

⁶⁵Γεώργιος Στ. Αληφαντής (2019). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις. *Αθήνα, Ν. Ιωνία: εκδόσεις Διπλογραφία*. Σελ. 32

- Ως τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων, στην περίπτωση που ο σκοπός της διοίκησης της οικονομικής οντότητας η διαρκή κατοχή των δικαιωμάτων αυτών και το ποσοστό των δικαιωμάτων συμμετοχής είναι μικρότερο του 10% του μετοχικού κεφαλαίου. Τέλος τα δικαιώματα αυτά παρακολουθούνται στους οικείους λογαριασμούς του Πάγιου Ενεργητικού.
- Ως χρεόγραφα, στην περίπτωση που ο σκοπός της διοίκησης της οικονομικής οντότητας είναι η μη διαρκή κατοχή, λόγω ότι η απόκτηση αυτών των δικαιωμάτων γίνεται με σκοπό την κερδοσκοπία, και ποσοστό των δικαιωμάτων συμμετοχής είναι μικρότερο του 10% του μετοχικού κεφαλαίου. Τέλος τα δικαιώματα αυτά παρακολουθούνται στους οικείους λογαριασμούς του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού.

6.4 Συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Συνδεδεμένες ή αλλιώς εξαρτημένες επιχειρήσεις θεωρούνται όλες οι επιχειρήσεις οι οποίες λειτουργούν κάτω από κοινή διοίκηση. Δηλαδή με τον όρο συνδεδεμένες επιχειρήσεις εννοούμε την μητρική οντότητα, τις θυγατρικές της καθώς και τις θυγατρικές των θυγατρικών τους.

Τα Ε.Λ.Π. καθορίζουν την έννοια του συνδεδεμένου μέρους ως εξής⁶⁶:

Συνδεδεμένο μέρος (RelatedParty) είναι:

1. Πρόσωπο ή στενό μέλος της οικογένειας αυτού του προσώπου είναι συνδεδεμένο μέρος με την οντότητα που καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις εφόσον συντρέχει κάποια από τις παρακάτω προϋποθέσεις:
  - i. Είναι μέλος των βασικών διοικητικών στελεχών της καταρτίζουσας οντότητας η μιας μητρικής της ή
  - ii. Έχει τον έλεγχο της καταρτίζουσας οντότητας ή
  - iii. Ασκει από κοινού έλεγχο ή ουσιώδη επιρροή επί της καταρτίζουσας οντότητας ή έχει σημαντικά δικαιώματα ψήφου σε αυτή.
2. Μια οντότητα είναι συνδεδεμένη με την καταρτίζουσα οντότητα, αν ισχύει μία από τις κάτωθι προϋποθέσεις :
  - i. Η οντότητα και η καταρτίζουσα οντότητα είναι μέλη του ίδιου ομίλου (που σημαίνει μητρική, θυγατρική και αδελφή θυγατρική είναι συνδεδεμένα μέρη μεταξύ τους).

---

⁶⁶Ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις»
Παράρτημα Α

- ii. Οποιαδήποτε οντότητα είναι συγγενής ή κοινοπραξία της άλλης οντότητας (ή ενός μέλους ομίλου στον οποίο η άλλη οντότητα είναι μέλος).
- iii. Και οι δύο οντότητες είναι κοινοπραξίες μιας τρίτης οντότητας.
- iv. Οποιαδήποτε οντότητα είναι κοινοπραξία μιας τρίτης οντότητας και η άλλη οντότητα είναι συγγενής της τρίτης οντότητας.
- v. Η οντότητα είναι ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία, προς όφελος των εργαζομένων είτε της καταρτίζουσας οντότητας είτε μιας οντότητας συνδεδεμένης με αυτήν. Εάν η καταρτίζουσα οντότητα είναι η ίδια ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών, οι εργοδότες – χρηματοδότες του προγράμματος είναι επίσης συνδεδεμένοι στο πρόγραμμα.
- vi. Η οντότητα ελέγχεται ή ελέγχεται από κοινού από πρόσωπο αναφερόμενο στο (Α).
- vii. Ένα πρόσωπο αναφερόμενο στο (Αi) διαθέτει σημαντική δύναμη ψήφων στην οντότητα.
- viii. Ένα πρόσωπο αναφερόμενο στο (Αi) ασκεί ουσιώδη επιρροή επί της οντότητας ή διαθέτει σημαντική δύναμη ψήφων σε αυτή.
- ix. Ένα πρόσωπο ή στενό μέλος της οικογένειάς του ταυτόχρονα διαθέτει ουσιώδη επιρροή ή σημαντική δύναμη ψήφων επί της οντότητας και ασκεί από κοινού έλεγχο στην καταρτίζουσα οντότητα.
- x. Ένα μέλος των βασικών διοικητικών στελεχών της καταρτίζουσας οντότητας ή μιας μητρικής οντότητας ή ένα στενό μέλος της οικογένειας αυτού του προσώπου, ασκεί έλεγχο ή από κοινού έλεγχο επί της καταρτίζουσας οντότητας ή διαθέτει σημαντική δύναμη ψήφων σε αυτή.

Συνεπώς από τα παραπάνω μπορούμε να βγάλουμε το συμπέρασμα ότι με τον όρο «Συνδεδεμένη Επιχείρηση» θεωρείται οποιαδήποτε οικονομική οντότητα ανήκει στο ίδιο όμιλο.

6.5 Προϋποθέσεις ύπαρξης σχέσης μητρικής οντότητας προς θυγατρικής οντότητας

Για να υπάρχει σχέση μητρικής οντότητας προς θυγατρική όπως προκύπτει από τα παραπάνω καθώς και από το άρθρο 32 παράγραφο 2 του Ν.4308/2014 των Ε.Λ.Π. θα πρέπει να ισχύει μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Η μητρική ή αλλιώς ιθύνουσα οντότητα έχει στην κατοχή της την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου της θυγατρικής οντότητας, ακόμα και στην περίπτωση που η πλειοψηφία αυτή προκύπτει ύστερα από συνυπολογισμό των τίτλων και δικαιωμάτων που κατέχονται από τρίτους για λογαριασμό της μητρικής επιχείρησης
- Όταν μία οντότητα έχει στον έλεγχό της την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης, δηλαδή θυγατρικής, επιχείρησης κατόπιν συμφωνίας με τους υπόλοιπους μετόχους ή εταίρους της θυγατρικής αυτής οντότητας.
- Όταν μία οντότητα έχει στην κατοχή της δικαιώματα συμμετοχής στο κεφάλαιο μιας άλλης οικονομικής οντότητας και ταυτόχρονα έχει το δικαίωμα τόσο άμεσα όσο και έμμεσα, μέσω τρίτων, να ελέγχει τα μέλη των οργάνων διοίκησης της οντότητας αυτής, δηλαδή να έχει την δυνατότητα να διορίζει ή ακόμα και να παύει την πλειοψηφία τα μελών που συμμετέχουν στα όργανα διοίκησης της θυγατρικής αυτής οντότητας.
- Ασκεί ουσιώδη ή αλλιώς κυρίαρχη επιρροή σε μια άλλη οικονομική οντότητα. Κυρίαρχη επιρροή ασκεί η μητρική επιχείρηση σε μία θυγατρική της όταν:
  - Όταν η μητρική εταιρεία συμμετέχει στο κεφάλαιο της θυγατρικής εταιρείας με δικαιώματα ψήφου με ποσοστό τουλάχιστον 20%.
  - Όταν η πλειοψηφία των μελών που συμμετέχουν στα όργανα διοίκησης της θυγατρικής εταιρείας μέχρι την ημερομηνία κατάρτισης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων έχει διοριστεί από την μητρική εταιρεία.

6.6 Προσδιορισμός ποσοστού Συμμετοχής

Για να προσδιοριστεί τα ποσοστά που συμμετέχει μία μητρική οντότητα σε μία θυγατρική οντότητα θα πρέπει σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. να γίνει αφαίρεση από τα τις μετοχές ή τα μερίδια της θυγατρικής οντότητας τα ποσοστά εκείνα που προκύπτουν από:

- Μετοχές ή μερίδια που κατέχονται για λογαριασμό τρίτου εκτός δηλαδή εκτός της μητρικής ή της θυγατρικής οντότητας.
- Μετοχές ή μερίδια που κατέχει η μητρική εταιρεία και λειτουργούν ως εγγύηση ή ασφάλεια δανείων.

Επίσης τα Ε.Λ.Π. αναφέρουν ότι για να γίνει ο προσδιορισμός του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταίρων της θυγατρικής οντότητας θα πρέπει να γίνει

αφαίρεση των μετοχών ή μεριδίων που διακατέχονται από την θυγατρική οντότητα, τις θυγατρικές της εταιρείες καθώς επίσης και αυτών που διακατέχονται από τρίτα πρόσωπα για λογαριασμό όμως των προαναφερθέντων εταιρειών.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι για τον υπολογισμό του ποσοστού που διακατέχει μία οντότητα μετοχών ή μεριδίων και κατ' επέκταση με βάση το ποσοστό να προσδιορίσουμε εάν οι δύο αυτές εταιρείες είναι συνδεδεμένες πρέπει να γίνει εφαρμογή των μαθηματικών τύπων που παρατίθενται παρακάτω:⁶⁷

**Προσδιορισμός δικαιωμάτων ψήφου που κατέχει η
Μητρική**

Συνολικός αριθμός μετοχών ή μεριδίων που διακατέχονται από την μητρική οντότητα:	M1	
Μείον: Αριθμός μετοχών ή μεριδίων που κατέχει η μητρική για λογαριασμό τρίτου:	(M2)	
Μείον: Αριθμός μετοχών ή μεριδίων που κατέχει η μητρική για εγγύηση ή ασφάλεια δανείων:	(M3)	
Αριθμός μετοχών ή μεριδίων Μητρικής:	M1-(M2+M3)	Σ1

**Προσδιορισμός συνόλου δικαιωμάτων ψήφου που
κατέχονται από μετόχους ή εταίρους της θυγατρικής**

Αριθμός μετοχών ή μεριδίων στα οποία διαιρείται το Κεφάλαιο της Θυγατρικής Οντότητας:	Θ1	
Μείον: Σύνολο μετοχών ή μεριδίων που κατέχονται από την ίδια την θυγατρική ή τις θυγατρικές της:	(Θ2)	
Σύνολο μετοχών ή μεριδίων μετόχων ή εταίρων:	Θ1-Θ2	Σ2

Προσδιορισμός ποσοστού δικαιωμάτων ψήφου της Θυγατρικής που κατέχει η Μητρική: **Σ1:Σ2**

⁶⁷Γεώργιος Στ. Αληφαντής (2019). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις. Αθήνα, Ν. Ιωνία, εκδόσεις Διπλογραφία. Σελ. 38-39

6.7 Συγγενείς Επιχειρήσεις

Όταν μία οικονομική οντότητα κατέχει δικαιώματα συμμετοχής στο κεφάλαιο μίας άλλης οικονομικής οντότητας τα οποία αποτελούν τουλάχιστον το 10% του κεφαλαίου της, της ασκεί ουσιώδη επιρροή και συγχρόνως ο σκοπός κατοχής των δικαιωμάτων αυτών είναι η διαρκής κατοχή τότε όταν ισχύουν αυτές οι τρεις προϋποθέσεις οι δύο αυτές εταιρείες καθίστανται Συγγενείς Επιχειρήσεις. Οι Συγγενείς Επιχειρήσεις συμπεριλαμβάνονται κατά της κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων εφαρμόζοντας την μέθοδο της Καθαρής Θέσης.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφέρουμε ότι μία οικονομική οντότητα ασκεί ουσιώδη επιρροή σε μία άλλη οντότητα σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. όταν έχει στην κατοχή της τουλάχιστον το 20% του Μετοχικού Κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου της άλλης⁶⁸. Επιπροσθέτως τα Δ.Π.Χ.Α. και ποιο συγκεκριμένα το Δ.Λ.Π. 28 θέτει επιπλέον προϋποθέσεις, οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω, που θα πρέπει να ισχύει μία ή περισσότερες για τον προσδιορισμό ύπαρξης ουσιώδους επιρροής μιας οντότητας σε μία άλλη. Οι προϋποθέσεις είναι οι εξής⁶⁹:

- Να συμμετέχει η επενδύτρια οντότητα στο διοικητικό όργανο της επενδύμενης εταιρείας.
- Να συμμετέχει η επενδύτρια οντότητα στις διαδικασίες που καθορίζουν τις πολιτικές της επενδύμενης εταιρείας καθώς επίσης στις διαδικασίες κατά την λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τα μερίσματα και γενικότερα με τις διανομές των διαφόρων κερδών.
- Να πραγματοποιούνται σημαντικές συναλλαγές μεταξύ των δύο οντοτήτων.
- Να γίνεται παροχή ουσιαστικής τεχνικής πληροφόρησης.
- Να γίνεται ανταλλαγή μεταξύ των δύο εταιρειών, δηλαδή επενδύτριας και επενδύμενης εταιρείας, των διευθυντικών στελεχών που συμμετέχουν στα διοικητικά όργανα τους.

---

⁶⁸Τριάρχης Δημήτριος ΑCMA (2011). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Θεωρία και Τεχνικές Κατάρτισης. *Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Δίσιγμα*. Σελ. 11

⁶⁹Νεγκάκης Ι. Χρήστος (2015). Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς – Ειδικά Θέματα. *Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Αειφόρος Λογιστική*. Σελ. 301-302

6.8 Μέθοδοι Αποτίμησης των Συμμετοχών

Το Ελληνικό Λογιστικό Πλαίσιο ορίζει δύο μεθόδους για την ορθή αποτίμηση και απεικόνιση των συμμετοχών που κατέχει μία επενδύουσα οντότητα οι οποίες είναι η μέθοδος του Κόστους Κτήσεως και η μέθοδος της Καθαρής Θέσης.

Σύμφωνα με την **μέθοδο του Κόστους Κτήσεως** η συμμετοχή αρχικά εμφανίζεται στον Ισολογισμό με το κόστος που αρχικά αποκτήθηκε το οποίο όμως κάθε επόμενο έτος σύνταξης όπως ορίζεται από τον Ν.2190 θα πρέπει να συγκρίνεται με την τρέχουσα τιμή και να γίνονται οι σχετικές αναπροσαρμογές, όταν αυτές απαιτούνται, με σκοπό πάντα να επιλέγεται η χαμηλότερη τιμή μεταξύ Κόστους Κτήσεως και Τρέχουσας Τιμής.

Με τον όρο τρέχουσα τιμή εννοείται:

- Για τους εισηγμένους στο Χρηματιστήριο Αξιών τίτλους ο μέσος όρος της τιμής που είχαν στο Χρηματιστήριο Αξιών κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσης.
- Για τις μετοχές που ανήκουν σε Α.Ε. αλλά δεν διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών καθώς επίσης και για συμμετοχές σε εταιρείες με άλλες νομικές μορφές η τρέχουσα αξία είναι η Εσωτερική Λογιστική Αξία όπως προκύπτει από τους πιο πρόσφατα καταρτισμένους Ισολογισμούς των εν λόγω εταιρειών

Σύμφωνα με την **μέθοδο της Καθαρής Θέσης** η αποτίμηση της συμμετοχής γίνεται ανάλογα με τις μεταβολές της Καθαρής Θέσης της επενδύομενης εταιρείας.

Αρχικά η συμμετοχή αποτιμάται και καταχωρείται στον Ισολογισμό στο Κόστος Κτήσεως. Στα επόμενα έτη από το έτος απόκτησης γίνεται αναπροσαρμογή της αξίας της συμμετοχής με βάση τις αυξομειώσεις της Καθαρής Θέσης της επενδύομενης εταιρείας.

Για να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες αναπροσαρμογές στα λογιστικά βιβλία της επενδύομενης εταιρείας γίνεται χρέωση ή πίστωση του λογαριασμού της συμμετοχής και αντίστοιχα πίστωση ή χρέωση του λογαριασμού των αποτελεσμάτων.⁷⁰

---

⁷⁰Τριάρχης Δημήτριος ΑCMA (2011). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Θεωρία και Τεχνικές Κατάρτισης. *Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Δίσιγμα*. Σελ. 12-13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

ΣΤΑΔΙΑ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

7.1 Εισαγωγή

Η λογιστική των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων έχει ως κύριο στόχο την ενοποίηση των εταιρειών που είναι υπόχρεες σε ενοποίηση με τρόπο ορθό και εναρμονισμένο είτε με τις σχετικές διατάξεις του Ν.4308/2014 είτε με αυτές των Δ.Π.Χ.Α..

Η λογιστική των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων αρχίζει με την ολοκλήρωση της κατάρτισης των ετήσιων μεμονωμένων Οικονομικών Καταστάσεων των εταιρειών που συγκροτούν τον όμιλο. Μετά την πραγματοποίηση της καταχώρησης της λογιστικής εγγραφής για την διάθεση των κερδών, η εταιρεία προχωράει στην αριθμητική συμφωνία των αθροισμάτων του ημερολογίου εγγραφών ισολογισμού με τα αντίστοιχα του γενικού καθολικού. Όταν ολοκληρώσει τις προηγούμενες ενέργειες τότε ακολουθεί η κατάρτιση των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων και η σύνταξη της έκθεσης του διοικητικού συμβουλίου. Εφόσον ολοκληρωθεί η σύνταξη των ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων και η έκθεση του διοικητικού συμβουλίου τότε αρχίζει η σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

7.2 Προκαταρκτικό Στάδιο

Αρχικά για την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων απαιτείται ο καθορισμός τόσο των εταιρειών που θα γίνει η ενοποίησή τους εφαρμόζοντας την μέθοδο της Ολικής Ενοποίησης όσο και των συγγενών εταιρειών που θα συμπεριληφθούν στην ενοποίηση μέσω της μεθόδου της Καθαρής Θέσης

Έπειτα γίνεται η προετοιμασία ειδικών πινάκων οι οποίοι συμπληρώνονται από τις υπό ενοποίηση εταιρείες και περιλαμβάνουν τις αναγκαίες πληροφορίες που απαιτούνται από

την διαδικασία της ενοποίησης. Οι πίνακες αυτοί έχουν διπλό ρόλο διότι αφενός βοηθούν στην διευκόλυνση της διαδικασίας της ενοποίησης και αφετέρου συμβάλουν στην επαλήθευση των κονδυλίων που αναγράφονται στους πίνακες με τα αντίστοιχα κονδύλια της μητρικής και των υπολοίπων θυγατρικών. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στους προαναφερθέντες πίνακες είναι οι παρακάτω:⁷¹

- Πληροφορίες που σχετίζονται με το μετοχικό κεφάλαιο καθώς επίσης και τους μετόχους των εξαρτημένων εταιρειών.
- Πληροφορίες που σχετίζονται με τις συμμετοχές των θυγατρικών εταιρειών στις υπόλοιπες εταιρείες που συγκροτούν τον όμιλο.
- Ανάλυση του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως των υπό ενοποίηση θυγατρικών εταιρειών, σύμφωνα με τους λογαριασμούς της μητρικής εταιρείας, με σκοπό να διευκολυνθεί η διαδικασία της ενοποίησης.
- Διεταιρικές απαιτήσεις καθώς και υποχρεώσεις.
- Διεταιρικά έσοδα και έξοδα
- Διεταιρικές συναλλαγές η οποίες σχετίζονται με την ύπαρξη κερδών ή ζημίας.

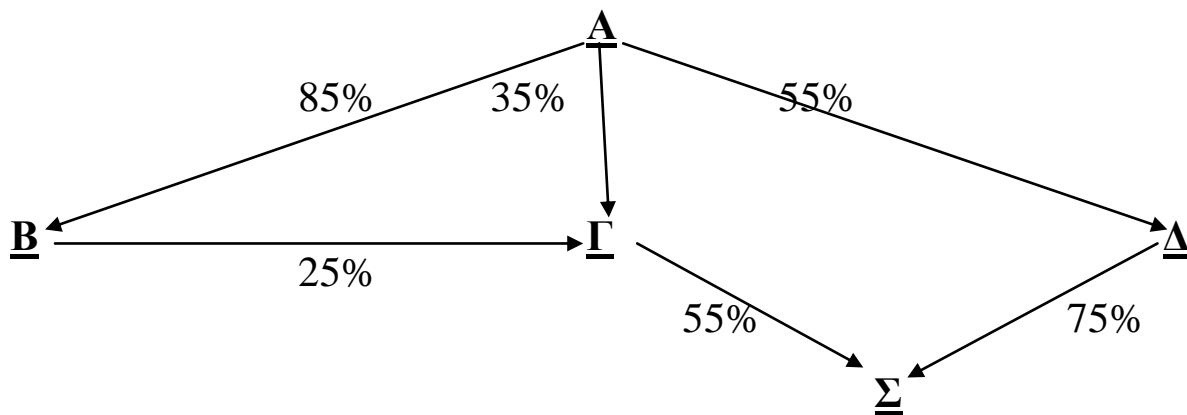
7.3 Προσδιορισμός των Ποσοτών Συμμετοχής

Μία από τις πιο σημαντικές διαδικασίες που φέρει μεγάλη βαρύτητα κατά την διαδικασία κατάρτισης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων είναι ο προσδιορισμός του αριθμού των επενδύσεων που κατέχει η ιθύνουσα εταιρεία σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες. Εν συνεχεία γίνεται ο προσδιορισμός του ποσοστού συμμετοχής, κάθε εταιρείας που ενοποιείται, στον όμιλο. Για να επιτευχθεί ο προσδιορισμός του ποσοστού υπολογίζεται η αντίστοιχη Καθαρή Θέση κάθε ενοποιούμενης εξαρτημένης εταιρείας η οποία έπειτα θα συμψηφιστεί με την αξία κτήσεως της συμμετοχής στην εταιρεία αυτή. Επιπροσθέτως θα γίνει και ο προσδιορισμός της μη ελέγχουσας συμμετοχής. Το ποσοστό της συμμετοχής μπορεί να είναι αποτέλεσμα είτε άμεσης συμμετοχής, δηλαδή η μητρική να κατέχει δικαιώματα συμμετοχής στο κεφάλαιο της θυγατρικής είτε έμμεσα στην περίπτωση που η μητρική δεν κατέχει δικαιώματα συμμετοχής της θυγατρικής αλλά η εταιρεία αυτή

---

⁷¹Τριάρχης Δημήτριος ΑCMA (2011). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Θεωρία και Τεχνικές Κατάρτισης. *Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Δίσιγμα*. Σελ. 29-30

είναι θυγατρική της θυγατρικής της ή κατέχει δικαιώματα συμμετοχής στην εν λόγω θυγατρική αλλά ασκεί τον έλεγχο μέσω των υπολοίπων θυγατρικών. Παρακάτω ακολουθεί ένα παράδειγμα προσδιορισμού των ποσοστών συμμετοχής μαζί με μία σχηματική απεικόνιση ενός ομίλου.

Διάγραμμα 7.1 Παράδειγμα Ομίλου για προσδιορισμό ποσοστού συμμετοχής

Στον παραπάνω όμιλο εταιρειών η εταιρεία «Α» είναι η μητρική εταιρεία η οποία βρίσκεται στην κορυφή του ομίλου.

Το ποσοστό συμμετοχής της μητρικής εταιρείας «Α» καθώς και το είδος της συμμετοχής προσδιορίζεται με τον παρακάτω τρόπο:

- Την θυγατρική εταιρεία «Β» την ελέγχει άμεσα με ποσοστό συμμετοχής **85%**
- Την θυγατρική εταιρεία «Γ» την ελέγχει έμμεσα λόγω ότι το ποσοστό συμμετοχής της είναι 35%, την ελέγχει όμως μέσω της θυγατρικής της «Β» με συνολικό ποσοστό $35\% + (85\% \times 25\%) = \mathbf{56.25\%}$
- Την θυγατρική εταιρεία «Δ» την ελέγχει άμεσα με ποσοστό συμμετοχής **55%**
- Την θυγατρική εταιρεία «Σ» την ελέγχει έμμεσα επίσης μέσω των θυγατρικών της, καθώς δεν κατέχει η ίδια η μητρική εταιρεία κάποιο ποσοστό συμμετοχής. Το ποσοστό για την εταιρεία «Σ» υπολογίζεται ως εξής: $(55\% \times 75\%) + (35\% \times 56,25\%) = \mathbf{60,93\%}$

7.4 Έναρξη λογιστικής διαδικασίας Ενοποίησης

Για την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων απαιτείται η τήρηση για την μητρική εταιρεία και για κάθε θυγατρική εταιρεία που συμμετέχει στον όμιλο τα εξής λογιστικά βιβλία:⁷²

- Ημερολόγιο ενοποιήσεως ή αλλιώς Ημερολόγιο εγγραφών αναμόρφωσης λόγω ενοποίησης

- Γενικό Καθολικό Ενοποίησης

Τέλος η διαδικασία της λογιστικής ενοποίησης των εταιρειών που συγκροτούν έναν όμιλο εταιρειών αποτελείται από τα παρακάτω μέρη:

1. Άνοιγμα των βιβλίων ενοποίησης.
2. Εγγραφές αναμορφώσεως των ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων με σκοπό να καταστούν κατάλληλες για την ενοποίηση.
3. Ολική Ενοποίηση των στοιχείων που αποτελούν το Ενεργητικό, το Παθητικό, των Εσόδων και των Εξόδων των εταιρειών που περιλαμβάνονται στην κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα λογιστικά βιβλία των υπό ενοποίηση εταιρειών που συγκροτούν τον όμιλο μένουν τελείως ανεπηρέαστα από την διαδικασία ενοποίησης.

Σε περιπτώσεις που ο αριθμός των εγγραφών είναι μικρός τότε μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντί της ολοκληρωμένης λογιστικής διαδικασίας τηρώντας τα προαναφερθέντα λογιστικά βιβλία, ένας Πίνακας Ενοποίησης. Στον πίνακα ενοποίησης γίνεται παράθεση δίπλα δίπλα και γραμμή προς γραμμή όλων των στοιχείων των Οικονομικών Καταστάσεων των εταιρειών που καθίστανται υπό ενοποίηση και εν συνεχεία σημειώνεται σε στήλες Χρέωσης/Πίστωσης οποιαδήποτε μεταβολή που παρουσιάζεται σε κάθε ένα στοιχείο των Οικονομικών Καταστάσεων. Τέλος γίνεται άθροιση κάθε γραμμής, η οποία αντιπροσωπεύει και ένα ξεχωριστό κονδύλι των Οικονομικών Καταστάσεων συμπεριλαμβάνοντας και τις μεταβολές που έχουν σημειωθεί δίνοντας μας ως αποτέλεσμα το Ενοποιημένο σύνολο του ομίλου.

---

⁷²Γεώργιος Στ. Αληφαντής (2019). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις. *Αθήνα, Ν. Ιωνία: εκδόσεις Διπλογραφία*. Σελ. 65-66

7.5 Απάλειψη του λογαριασμού των «Συμμετοχών»

Το επόμενο στάδιο κατά την διαδικασία της ενοποίησης είναι ο συμψηφισμός των «Συμμετοχών» της μητρικής σε θυγατρικές της. Ο συμψηφισμός του λογαριασμού των «Συμμετοχών» αποτελεί μία απαραίτητη διαδικασία καθώς αν συμπεριληφθούν οι λογαριασμοί αυτοί στον Ενοποιημένο Ισολογισμό τότε αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να μετρηθούν παραπάνω από μία φορά οι αξίες των θυγατρικών εταιρειών διότι κατά την διαδικασία της ολικής ενοποίησης έχουν αθροιστεί όλα τα περιουσιακά της θυγατρικής συμπεριλαμβανομένων και των ποσών που εμπεριέχονται και στους λογαριασμούς των «Συμμετοχών». Η διαδικασία της ενοποίησης έχει ως τελικό σκοπό να παρουσιάσει τις επιμέρους εταιρείες που συγκροτούν τον όμιλο σαν μία οντότητα οπότε είναι απαραίτητο να γίνει η απάλειψη του λογαριασμού των «Συμμετοχών» διότι αν δεν απαλειφθεί το συγκεκριμένο κονδύλι στον Ενοποιημένο Ισολογισμό θα εμφανίζεται ότι διαθέτει συμμετοχές στον εαυτό του.

Τα Ε.Λ.Π. ορίζουν πως το κόστος κτήσης μίας συμμετοχής θα πρέπει να συμψηφιστεί με την λογιστική Καθαρή Θέση της θυγατρικής κατά την ημερομηνία απόκτησης της θυγατρικής. Ως κόστος κτήσης της συμμετοχής ορίζεται το ποσό που καταβάλλεται από την μητρική εταιρεία για την απόκτηση της συμμετοχής στην θυγατρική⁷³.

Πέρα από την περίπτωση που μία συμμετοχή συμψηφίζεται κατά την ημερομηνία της απόκτησης υπάρχει και η περίπτωση όπου μία συμμετοχή έχει αποκτηθεί πολύ πριν από την ημερομηνία της ενοποίησης. Στην περίπτωση αυτή, και για σκοπούς διευκόλυνσης, ο συμψηφισμός γίνεται με την τρέχουσα αξία η οποία υπάρχει κατά την ημερομηνία που θα συμπεριληφθεί η θυγατρική στην διαδικασία ενοποίησης του ομίλου για πρώτη φορά.

Κατά την διαδικασία απαλοιφής του λογαριασμού των «Συμμετοχών» γίνεται σύγκριση μεταξύ του κόστους κτήσης της συμμετοχής με την αντίστοιχη λογιστική αξία της Καθαρής Θέσης της θυγατρικής που αναλογεί στην μητρική εταιρεία βάσει του ποσοστού της συμμετοχής που κατέχει. Από αυτήν την σύγκριση το ποιο σύνηθες είναι ότι προκύπτουν διαφορές οι οποίες καλούνται «Διαφορές Ενοποίησης». Όταν το κόστος κτήσεως της συμμετοχής είναι μεγαλύτερο από την λογιστική Καθαρή Θέση τότε έχουμε θετική διαφορά η οποία καλείται «Υπεραξία» ενώ στην αντίθετη περίπτωση που το κόστος κτήσης της συμμετοχής είναι μικρότερο από την λογιστική Καθαρή Θέση τότε έχουμε αρνητική διαφορά η αποτελεί κέρδος για την μητρική.

---

⁷³N. 4308/2014«Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» Άρθρο 34

Οι λογιστικές εγγραφές που θα χρησιμοποιηθούν για την απόλειψη του λογαριασμού των «Συμμετοχών» είναι οι παρακάτω:

▪ **Κόστος Κτήσης = Αξία Καθαρής Θέσης**

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Ίδια Κεφάλαια θυγατρικής	X	
Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις		X

▪ **Κόστος Κτήσης > Αξία Καθαρής Θέσης**

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Ίδια Κεφάλαια θυγατρικής	X	
Υπεραξία (Θετικές Διαφορές Ενοποίησης)	X	
Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις		X

▪ **Κόστος Κτήσης < Αξία Καθαρής Θέσης**

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Ίδια Κεφάλαια θυγατρικής	X	
Κέρδος (Αρνητικές Διαφορές Ενοποίησης)		X
Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις		X

Οι διαφορές συμψηφισμού που προκύπτουν κατά την ενοποίηση δεν είναι αντικείμενο μεταβολής από χρήση σε χρήση καθώς οποιαδήποτε μεταβολή στις διαφορές αυτές έχουν ως αποτέλεσμα την μεταβολή του ποσοστού της αντίστοιχης συμμετοχής της μητρικής εταιρείας στην θυγατρική.

Τέλος κατά την εφαρμογή των Ε.Λ.Π. για πρώτη φορά θα πρέπει να εφαρμοστούν τα παρακάτω και αφορούν τις «Διαφορές Ενοποίησης» που προβλέπονταν από το πλαίσιο κατάρτισης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων όπως οριζόταν από το Ε.Γ.Α.Σ. και τον Κ.Ν.2190/1920:

- Το αναπόσβεστο χρεωστικό υπόλοιπο όπως εμφανίζεται στο αντίστοιχο κονδύλι του ενεργητικού του Ενοποιημένου Ισολογισμού κατά την **31/12/2014** υπόκειται σε έλεγχο απομείωσης ή απόσβεσης σε διάρκεια 10 ετών
- Το υπόλοιπο κατά την **31/12/2014** που εμφανίζεται ως κονδύλι της Καθαρής Θέσης στον Ενοποιημένο Ισολογισμό μεταφέρεται απευθείας στα Αποτελέσματα εις νέο.

Σε αντίθεση με τα Ε.Λ.Π. τα Δ.Π.Χ.Α. ορίζουν ότι κατά την απόκτηση της συμμετοχής σε μία θυγατρική εταιρεία θα πρέπει να γίνει ο προσδιορισμός της εύλογης της αξίας, αφότου πρώτα γίνει προσδιορισμός της εύλογης αξίας τόσο των περιουσιακών της στοιχείων όσο και των υποχρεώσεών της. Έπειτα η εύλογη αξία της θυγατρικής συγκρίνεται με το κόστος κτήσεως της έτσι ώστε να γίνει ο υπολογισμός των διαφορών ενοποίησης. Στην περίπτωση όπου το κόστος κτήσεως της συμμετοχής είναι μεγαλύτερο από την εύλογη αξία τότε έχουμε θετική διαφορά η οποία καλείται «Υπεραξία» καταχωρείται σε λογαριασμό των περιουσιακών στοιχείων στον Ενοποιημένο Ισολογισμό. Η υπεραξία που προκύπτει σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Δ.Λ.Π. 36 «Απομείωση Περιουσιακών Στοιχείων» δεν υπόκειται σε αποσβέσεις καθώς είναι μη αποσβέσιμο περιουσιακό στοιχείο παρόλα αυτά θα πρέπει να ελέγχεται ετησίως για ενδείξεις που θα οδηγήσουν σε απομείωσή του η οποία εφόσον γίνει δεν υπάρχει δυνατότητα αναστροφής της. Σε αντίθετη περίπτωση που το κόστος κτήσης της συμμετοχής είναι μικρότερη από εύλογη αξία τότε έχουμε αρνητική διαφορά η οποία καλείται «Υποαξία» και εμφανίζεται ως κέρδος στην Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Για τον προσδιορισμό της υπεραξίας χρησιμοποιούμε την παρακάτω διαδικασία:

Υπολογισμός Υπεραξίας

Λογιστική Αξία Ι. Κεφαλαίων	ΛΑΙΚ
Προσαρμογές Εύλογης Αξίας	ΠΕΑ
Τακτοποίηση Αναβαλλόμενης Φορολογίας (+)Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (-)Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση	ΑΦ
<hr/>	
Εύλογη Αξία Ι. Κεφαλαίων	ΛΑ +/- ΠΕΑ +/- ΑΦ= ΕΑΙΚ
Αξία Συμμετοχής	ΕΑΙΚ X ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ = ΑΣ
Καταβληθέν ποσό για την αγορά της Συμμετοχής	ΚΠ
<hr/>	
Υπεραξία	ΑΣ -ΚΠ

Για την αναπροσαρμογή των παγίων στοιχείων στην εύλογή τους αξία θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι κάτωθι λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του ομίλου:

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Πάγια	X	
Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση	X	
Ίδια Κεφάλαια Θυγατρικής		X

ή

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Πάγια	X	
Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση		X
Ίδια Κεφάλαια Θυγατρικής		X

B

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Υπεραξία	X	
Ίδια Κεφάλαια Θυγατρικής	X	
Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις		X
Δικαιώματα Μειοψηφίας/Τρίτων (Ε.Α. Ιδίων Κεφαλαίων Χ Ποσοστό Μειοψηφίας)		X

ή

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Ίδια Κεφάλαια Θυγατρικής	X	
Αποτελέσματα εις νέο (Κέρδος)		X
Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις		X
Δικαιώματα Μειοψηφίας/Τρίτων (Ε.Α. Ιδίων Κεφαλαίων Χ Ποσοστό Μειοψηφίας)		X

Όταν μεταβάλλεται το ποσοστό συμμετοχής της μητρικής εταιρείας σε μία θυγατρική της τότε γίνεται επαναπροσδιορισμός των δικαιωμάτων μειοψηφίας και δημιουργούνται νέες διαφορές συμψηφισμού. Για να γίνει ο προσδιορισμός των νέων δικαιωμάτων μειοψηφίας γίνεται χρέωση, με το ποσοστό της συμμετοχής της μειοψηφίας, των λογαριασμών Ιδίων Κεφαλαίων της κλειόμενης χρήσης της υπό ενοποίησης θυγατρικής εταιρείας και αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού «Δικαιώματα Μειοψηφίας».

Για τον προσδιορισμό των νέων διαφορών συμψηφισμού θα πρέπει να γίνουν οι κάτωθι διαδικασίες:

Εάν αυξηθεί το ποσοστό συμμετοχής τότε σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. γίνεται καταχώρηση της εγγραφής συμψηφισμού της προηγούμενης χρήσης και εν συνεχεία

χρεώνονται οι λογαριασμοί Ιδίων Κεφαλαίων της προηγούμενης χρήσης ενώ σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. χρεώνονται, με το αναλογούν ποσοστό αύξησης, οι λογαριασμοί των Ιδίων Κεφαλαίων που σχετίζονται με την Εύλογη Αξία κατά την ημερομηνία απόκτησης της θυγατρικής εταιρείας και πιστώνεται η αξία κτήσης της συμμετοχής με το επιπλέον ποσό.

Εάν μειωθεί το ποσοστό συμμετοχής τότε γίνεται χρέωση των λογαριασμών των Ιδίων Κεφαλαίων του συμφητισμού που έγινε αρχικά με το ποσό που αναλογεί βάσει του νέου μειωμένου ποσοστού της συμμετοχής και γίνεται πίστωση του λογαριασμού «Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις» με το νέο ποσό του κόστους κτήσης της συμμετοχής.

Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 3 όταν μεταβάλλεται το ποσοστό συμμετοχής της μητρικής εταιρείας σε μία θυγατρική εταιρεία και η μεταβολή αυτή έχει ως αποτέλεσμα να αποκτηθεί ή να χαθεί ο έλεγχος, πρέπει να γίνει αποτίμηση της αξίας της επένδυσης που υπήρχε πριν την μεταβολή ή που τελικά απομένει στην εύλογη αξία καταχωρώντας την διαφορά που θα προκύψει στα αποτελέσματα.⁷⁴

7.6 Απόλειψη Διεταιρικών Απαιτήσεων/Υποχρεώσεων

Κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους οι εταιρείες που συγκροτούν τον όμιλο πραγματοποιούν διάφορες συναλλαγές μεταξύ τους που δημιουργούν απαιτήσεις καθώς και υποχρεώσεις και εμφανίζονται στους επιμέρους Ισολογισμούς τους σε ακριβώς αντίθετα κονδύλια, δηλαδή μία απαίτηση της Α προς την Β εμφανίζεται ως υποχρέωση της Β στην Α. Λόγω ότι ο σκοπός της Ενοποίησης είναι να παρουσιαστούν οι εταιρείες του ομίλου ως μία Οικονομική Οντότητα θα πρέπει να γίνει απαλοιφή των αμοιβαίων απαιτήσεων και υποχρεώσεων πραγματοποιώντας αντίθετες εγγραφές στο ημερολόγιο Ενοποίησης.⁷⁵

7.7 Απόλειψη Διεταιρικών Αποτελεσμάτων από Πωλήσεις Εμπορευμάτων

Οι διάφορες αγορές και πωλήσεις εμπορευμάτων που πραγματοποιούνται μεταξύ των εταιρειών ενός ομίλου έχουν ως αποτέλεσμα την δημιουργία κέρδους για την μία εταιρεία και επιπλέον κόστους στην άλλη εταιρεία. Από την σκοπιά του Ενοποιημένου Ισολογισμού αποτελεί εσωτερικό πλασματικό κέρδος και θα πρέπει να απαλειφθεί τόσο αυτό το κέρδος

---

⁷⁴ Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» παρ. 58

⁷⁵ Τριάρχης Δημήτριος ΑCMA (2011). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Θεωρία και Τεχνικές Κατάρτισης. Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Δίσιγμα. Σελ. 39

όσο και το επιπλέον κόστος που έχει δημιουργηθεί υπό την προϋπόθεση πάντα ότι τα εν λόγω εμπορεύματα δεν έχουν πωληθεί σε τρίτους εκτός ομίλου⁷⁶.

Οι λογιστικές εγγραφές που θα πρέπει να διενεργηθούν είναι οι παρακάτω:

Απαλοιφή Απαίτησης/Υποχρέωσης

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Υποχρεώσεις σε Προμηθευτές	X	
Απαιτήσεις από Πελάτες		X

Απαλοιφή Πώλησης και Κόστους Πωληθέντων

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Πωλήσεις Εμπορευμάτων	X	
Κόστος Πωληθέντων		X
Αποθέματα		X

7.8 Απαλοιφή Διεταιρικών Αποτελεσμάτων από πώληση Παγίων

Στην περίπτωση που γίνει μια πώληση ενός παγίου μεταξύ δύο εταιρειών του ίδιου ομίλου το προκύπτουν από την πώληση αυτή κέρδος ή ζημία πρέπει να απαλειφθεί καθώς ο όμιλος ως μία ενιαία οικονομική οντότητα δεν νοείται να δημιουργεί τέτοια αποτελέσματα πραγματοποιώντας συναλλαγές με τον εαυτό του. Επιπροσθέτως οι διενεργούμενες από την αγοράστρια εταιρεία του ομίλου αποσβέσεις θα πρέπει να απαλειφθούν και να προσαυξηθούν τα Ενοποιημένα Αποτελέσματα.

Οι λογιστικές εγγραφές που θα πρέπει να διενεργηθούν σε επίπεδο ομίλου είναι οι κάτωθι:

Επαναφορά Αρχικής Αξία Παγίου

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Αποτελέσματα εις Νέο (Πάγια	X	
		X

⁷⁶Τριάρχης Δημήτριος ΑCMA (2011). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Θεωρία και Τεχνικές Κατάρτισης. Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Δίσιγμα. Σελ. 40-41

Απαλοιφή Αποσβέσεων

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Σωρευμένες αποσβέσεις παγίων	X	
Αποσβέσεις πάγια		X

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι παραπάνω εγγραφές θα γίνουν για το έτος που πραγματοποιήθηκε η πώληση. Για τα επόμενα έτη όπου θα διενεργούνται αποσβέσεις λόγω ότι η συναλλαγή αυτή θα επιβαρύνει τρίτους εκτός ομίλου θα πρέπει να καταχωρείται στα βιβλία ενοποίησης του ομίλου κέρδος από την διενέργεια των αποσβέσεων.⁷⁷

7.9 Απαλοιφή Λοιπών Διεταιρικών Συναλλαγών που επηρεάζουν τα Διεταιρικά Αποτελέσματα

Πληρωμές που πραγματοποιούνται μεταξύ των εταιρειών που συγκροτούν έναν όμιλο όπως είναι π.χ. ενοίκια, αμοιβές, μερίσματα κ.ο.κ. αποτελούν έσοδα για την μία εταιρεία και ταυτόχρονα έξοδα για την άλλη. Όπως έχει προαναφερθεί και προηγουμένως ο σκοπός της ενοποίησης είναι να παρουσιάσει τις επιμέρους εταιρείες του ομίλου ως μια οικονομική οντότητα άρα θα πρέπει τέτοια αμοιβαία έσοδα και έξοδα να απαλείφονται.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαιτούμενες λογιστικές εγγραφές για την απαλοιφή ορισμένων ενδεικτικών Διεταιρικών Συναλλαγών:

Απαλοιφή Ομολογιακού Δανείου

Πραγματοποιηθέν εγγραφή στα βιβλία της "Μ"

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	X	
Ταμειακά Διαθέσιμα		X

Πραγματοποιηθέν εγγραφή στα βιβλία της "Θ"

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
--	---------------	----------------

⁷⁷Γκίνογλου, Δ., & Ταχυνάκης, Π. (2004). Λογιστική Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Αθήνα, Γέρακας: εκδόσεις Rosili. Σελ. 174-175

Ταμειακά Διαθέσιμα	X	
Διαφορά Έκδοσης Ομολογιών υπέρ το άρτιο	X	
Ομολογιακά Δάνεια		X

Εγγραφή Απαλοιφής του ομολογιακού δανείου

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Ομολογιακά Δάνεια	X	
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις		X
Διαφορά Έκδοσης Ομολογιών υπέρ το άρτιο		X

Απαλοιφή Διανομής Διαιτερικών Μερισμάτων

Εγγραφή διανομής μερίσματος

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Διάθεση Κερδών	X	
Μερίσματα Πληρωτέα		X

Εγγραφή είσπραξης αναλογίας μερίσματος από τον όμιλο

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Μερίσματα Πληρωτέα	X	
Αποτελέσματα εις νέο		X
Δικαιώματα Μειοψηφίας		X

Απαλοιφή Ενοικίων

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	X	
Έξοδα Ενοικίων		X

7.10 Ενοποίηση Συγγενών Επιχειρήσεων & Κοινοπραξιών

Οι συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις και σε κοινοπραξίες ενοποιούνται εφαρμόζοντας την μέθοδο της καθαρής θέσης όπου οι συγκεκριμένες συμμετοχές αναγνωρίζονται στο κόστος κτήσης κατά την απόκτησή τους και εμφανίζονται στο κονδύλι του Ενοποιημένου Ισολογισμού με όνομα «Συμμετοχή σε συγγενή ή Κοινοπραξία».

Σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. η θετική διαφορά που προκύπτει όταν συγκρίνεται το κόστος κτήσης της συμμετοχής με την αναλογία της Καθαρής Θέσης που αποκτήθηκε αναγνωρίζεται ως «Υπεραξία» ενώ η αρνητική διαφορά ως «Κέρδος». Σε αντίθεση με τα Ε.Λ.Π. τα Δ.Π.Χ.Α. ορίζουν ότι η «Υπεραξία» προκύπτει από την αποτίμηση της συγγενούς επιχείρησης που γίνεται στην εύλογη της αξία, συμπεριλαμβανομένου του κόστους κτήσεως της συμμετοχής, το οποίο έχει ως αποτέλεσμα να μην εμφανίζεται σε κάποιο κονδύλι του Ενοποιούμενου Ισολογισμού.

Οι απαιτούμενες εγγραφές για την ενοποίηση σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. είναι οι κάτωθι:

<u>A</u>		
	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες Ταμειακά Διαθέσιμα	X	X

<u>B</u>		
	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Υπεραξία Συμμετοχές σε Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες	X	X

ή

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Συμμετοχές σε Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες Αποτελέσματα από συγγενείς ή Κοινοπραξίες (Κέρδος)	X	X

Οι απαιτούμενες εγγραφές για την ενοποίηση σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. είναι οι κάτωθι:

Αναγνώριση συγγενούς στα βιβλία της μητρικής

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες Ταμειακά Διαθέσιμα	X	X

Αναγνώριση Κερδών που αναλογούν στην μητρική

	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες	X	
Έσοδα από Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες		X
<hr/>		
<u>Διανομή μερίσματος στην μητρική</u>		
	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Έσοδα από Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες	X	
Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες		X
<hr/>		
<u>Λογιστικοποίηση Ζημιών</u>		
	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Ζημίες από Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες	X	
Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες		X
<hr/>		
<u>Εγγραφές Απάλοισης Διεταιρικών Αποτελεσμάτων</u>		
<u>Για κέρδη</u>		
	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Έσοδα από Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες	X	
Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες		X
<hr/>		
<u>Για Ζημίες</u>		
	<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις ή Κοινοπραξίες	X	
Ζημίες		X
<hr/>		

7.11 Υπολογισμός Δικαιωμάτων Μειοψηφίας

Απαραίτητο κομμάτι κατά την σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων όταν η μητρική δεν κατέχει εξολοκλήρου τα δικαιώματα συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο των θυγατρικών της είναι ο υπολογισμός των δικαιωμάτων της μη ελέγχουσας συμμετοχής από τον όμιλο. Τα δικαιώματα αυτά δίνουν στους τρίτους εκτός ομίλου κατά το ποσοστό που τους αναλογεί δικαιώματα στα:

- **Ίδια Κεφάλαια:** Τα Ε.Λ.Π. ορίζουν πως οι τρίτοι εκτός ομίλου και κατά το ποσοστό που τους αναλογεί έχουν δικαιώματα τόσο στα Ίδια Κεφάλαια όσο και στα μερίσματα που

προκύπτουν από τις θυγατρικές που ενοποιούνται στον όμιλο. Τα Ε.Λ.Π. επίσης ορίζουν ότι για να υπάρχουν δικαιώματα μειοψηφίας θα πρέπει η Καθαρή Θέση της εταιρείας να είναι θετική. Στην περίπτωση που το προηγούμενο χρόνο η θυγατρική εμφάνισε αρνητική Καθαρή Θέση, τότε το ποσό θα επιβάρυνε τον όμιλο στο σύνολό του και τον επόμενο χρόνο είχε θετική τότε τα δικαιώματα θα κατανεμηθούν μέχρι το ποσό της ζημιάς που είχε καταλογιστεί προγενέστερα. Σε αντίθεση το Δ.Π.Χ.Α. 10 ορίζει πως στα δικαιώματα μειοψηφίας καταλογίζεται το ποσό των ζημιών που τους αναλογεί με βάση το ποσοστό τους. Τέλος τα δικαιώματα μειοψηφίας εμφανίζονται σε ιδιαίτερο λογαριασμό των Ιδίων Κεφαλαίων του Ενοποιημένου Ισολογισμού με όνομα «Δικαιώματα Τρίτων» και σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 3 η επιμέτρηση των δικαιωμάτων μειοψηφίας μπορεί να γίνει με δύο τρόπους είτε στην εύλογη αξία κατά την αρχική τους αναγνώριση είτε στην εύλογη αξία του Καθαρού Ενεργητικού.

- **Αποτελέσματα Χρήσεως:** Τόσο τα Ε.Λ.Π. όσο και τα Δ.Π.Χ.Α. και ποιο συγκεκριμένα το Δ.Π.Χ.Α. 10 έχουν κοινή αντιμετώπιση απέναντι στις ζημίες και τα κέρδη που αναλογούν στους κατόχους δικαιωμάτων μειοψηφίας. Ο προσδιορισμός των αποτελεσμάτων γίνεται μέσω των ετήσιων μεμονωμένων Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων μετά την αναμόρφωση των πιθανών διεταιρικών συναλλαγών. Τέλος το ποσό που αναλογεί στα δικαιώματα μειοψηφίας εμφανίζεται σε ιδιαίτερο λογαριασμό στην Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων ως Κέρδος ή Ζημία που αποδίδεται στα δικαιώματα που δεν ασκούν έλεγχο.

7.12 Ενοποίηση Οριζόντιου Ομίλου

Σε αντίθεση με τα Δ.Π.Χ.Α. τα Ε.Λ.Π. προβλέπουν την ενοποίηση του Οριζόντιου Ομίλου. Σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. υποχρέωση προς κατάρτιση Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων έχει η εταιρεία με το μεγαλύτερο σύνολο Ενεργητικού. Λόγω ότι στην δεν υπάρχουν δικαιώματα συμμετοχής κατά την ενοποίηση αθροίζονται μεταξύ τους όλοι οι επιμέρους λογαριασμοί των επιμέρους Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων των εταιρειών που συγκροτούν τον όμιλο και έπειτα γίνεται απαλοιφή όλων των διεταιρικών συναλλαγών. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι λόγω της απουσίας των δικαιωμάτων συμμετοχής δεν προκύπτουν ούτε διαφορές συμψηφισμού αλλά ούτε είναι εφικτό να γίνει υπολογισμός δικαιωμάτων μη ελέγχουσας συμμετοχής.

7.13 Διενέργεια εγγραφών απαλοιφής διαφοράς Ενεργητικού – Παθητικού

Οι λογιστικές εγγραφές που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τα προαναφερθέντα στάδια της ενοποίησης έχουν ως αποτέλεσμα να δημιουργηθούν κάποιες διαφορές στο Ενεργητικό και το Παθητικό. Αυτό προκαλείται λόγω του γεγονότος ότι στις εγγραφές ενοποίησης χρησιμοποιούνται μικτά λογαριασμοί του Ισολογισμού με λογαριασμούς των Αποτελεσμάτων Χρήσης. Η εν λόγω διαφορά ισούται με την διαφορά της χρέωσης και πίστωσης των λογαριασμών των Αποτελεσμάτων Χρήσης που έχουν κινηθεί κατά την διενέργεια των εγγραφών ενοποίησης και μεταφέρεται στον λογαριασμό «Αποτελέσματα εις Νέο» χρεώνοντας ή πιστώνοντας τα καθαρά κέρδη της χρήσης.

7.14 Σύνταξη Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Το τελικό στάδιο στην διαδικασία ενοποίησης ενός ομίλου είναι η κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων οι οποίες πέρα από:

- **Ενοποιημένο Ισολογισμό** και
- **Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης**

Ο όμιλος υποχρεούται σε κατάρτιση:

- **Ενοποιημένης Κατάστασης Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων:** Όπου παρουσιάζονται πληροφορίες σε ενοποιημένη βάση που αφορούν τις διάφορες μεταβολές της Καθαρής Θέσης που επήλθαν από την προηγούμενη χρήση μέχρι και το τέλος της κλειόμενης χρήσης.
- **Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών:** Όπου αποτυπώνονται οι ταμειακές ροές που έχουν πραγματοποιηθεί κατά την διάρκεια της χρήσης κατηγοριοποιημένες σε τρεις κατηγορίες δραστηριοτήτων:
  - Λειτουργικές
  - Επενδυτικές
  - Χρηματοδοτικές
- **Ενοποιημένο Προσάρτημα:** Τα Ε.Λ.Π. ορίζουν ότι το Ενοποιημένο Προσάρτημα θα πρέπει να περιλαμβάνει απαραίτητα πληροφορίες σχετικά με:
  - Την επωνυμία, έδρα και το ποσοστό συμμετοχής των υπό ενοποίηση εταιρειών με την μέθοδο της Ολικής Ενοποίησης, Καθαρής Θέσης καθώς και των εταιρειών που

λόγω επουσιώδους ενδιαφέροντος δεν περιλήφθηκαν στην διαδικασία της ενοποίησης.

- Τις υποχρεώσεις και τις προβλέψεις σχετικά με υποχρεώσεις που δεν εμφανίζονται στον Ενοποιημένο Ισολογισμό καθώς και ενδεχόμενες οφειλές σε μελλοντικούς φόρους που ενδεχομένως να προκύψουν εις βάρος τόσο της κλειόμενης όσο και των προηγούμενων χρήσεων.
- Τα αποτελέσματα
- Παρεκκλίσεις από το ισχύον νομικό πλαίσιο, δηλαδή τις διατάξεις του νόμου 4308/2014

Σε αντίθεση με τα Ε.Λ.Π. τα Δ.Π.Χ.Α. με το Δ.Π.Χ.Α. 12 απαιτούν μία πληθώρα γνωστοποιήσεων όπως είναι ενδεικτικά το ποσοστό των δικαιωμάτων ψήφου που κατέχεται από τρίτους, το αναλογούν κέρδος ή η ζημία που κατανέμεται στις μη ελέγχουσες συμμετοχές των θυγατρικών, συνοπτικά οικονομικά στοιχεία σχετικά με την θυγατρική, την φύση και έκταση κατά την οποία τα δικαιώματα προστασίας των μη ελεγχουσών συμμετοχών έχουν την ικανότητα να περιορίσουν την δυνατότητα της εταιρείας να εκμεταλλεύεται τα στοιχεία του ενεργητικού ή να διευθετεί τις υποχρεώσεις της κ.α.

- **Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης του Δ.Σ.:** Αφορά την διαχείριση της χρήσης σε ετήσια βάση και σύμφωνα με τον Ν. 2190/1920 απαιτείται η παρουσίαση⁷⁸:
  - Της εξέλιξης, των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων καθώς και των βασικών κινδύνων της Α.Ε.
  - Ανάλυσης τόσο της εξέλιξης όσο και των επιδόσεων των δραστηριοτήτων της Α.Ε.
  - Τους απαραίτητους, για την κατανόηση των επιδόσεων και της εξέλιξης της Α.Ε., χρηματοοικονομικών και μη δεικτών.
  - Προβλέψεις για την μελλοντική εξέλιξη της εταιρείας.
  - Τις δραστηριότητες της Α.Ε. σχετικά με την έρευνα και ανάπτυξη.
  - Πληροφοριών σχετικά με την απόκτηση Ιδίων Μετοχών.
  - Πληροφοριών που να σχετίζονται με την ύπαρξη υποκαταστημάτων.
  - Εάν η Α.Ε. κάνει χρήση χρηματοπιστωτικών μέσων πληροφορίες σχετιζόμενες με τους σκοπούς και τις πολιτικές που αφορούν την διαχείριση των μέσων αυτών, του κινδύνου που αναλαμβάνεται και τις πολιτικές που σχετίζονται με την αντιστάθμιση και αφορούν τις συναλλαγές για τις οποίες εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης.

---

⁷⁸Ν. 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών» Άρθρο 43^α

- Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης στην περίπτωση που οι μετοχές της εταιρείαςπραγματεύονται σε Χρηματιστήριο Αξιών.

Οι καταστάσεις αυτές αποτελούν έναν ενιαίο σύνολο και θα πρέπει να διέπονται από τις παρακάτω βασικές αρχές⁷⁹:

- Αρχή της Πραγματικής Εικόνας
- Αρχή της Σαφήνειας
- Αρχή της Κατάρτισης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων
- Αρχή της διαρθρώσεως των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων κατά τρόπο όμοιο με αυτόν των Ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων.

---

⁷⁹Τριάρχης Δημήτριος ΑCMA (2011). Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Θεωρία και Τεχνικές Κατάρτισης. *Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Δίσιγμα*. Σελ. 19-20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Οι επιχειρήσεις για να επιβιώσουν αρχικά και έπειτα να πετύχουν ανάπτυξη και κερδοφορία στο πολύ απαιτητικό σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον έχουν βρει διέξοδο με την συγκρότηση ομίλων εταιρειών. Όπως για κάθε μεμονωμένη εταιρεία έτσι και για τους ομίλους εταιρειών οι διάφοροι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων έχουν την ανάγκη για πληροφόρηση σχετικά με την απόδοσή τους. Για να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός οι εταιρείες που συγκροτούν έναν όμιλο μέσα από την διαδικασία της ενοποίησης και έπειτα την κατάρτιση Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων παρουσιάζονται ως μία οικονομική οντότητα. Υποχρέωση για την κατάρτιση των ενοποιημένων αυτών καταστάσεων έχει η μητρική εταιρεία.

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις αποτελούν το κυριότερο εργαλείο των διαφόρων, τόσο εσωτερικών όσο και εξωτερικών, χρηστών των οικονομικών καταστάσεων για να έχουν την πλήρη και πραγματική εικόνα της Χρηματοοικονομικής Θέσης ενός Ομίλου. Για να εξασφαλιστεί η ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών μέσω των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων καθώς και η εύλογη παρουσίασή τους, οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις θα πρέπει να διέπονται από τις βασικές αρχές που είναι:

- Αρχή της Πραγματικής Εικόνας
- Αρχή της Σαφήνειας
- Αρχή της Κατάρτισης των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων
- Αρχή της διαρθρώσεως των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων κατά τρόπο όμοιο με αυτόν των ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων μιας εταιρείας.

Το 2005 με την εισαγωγή των Δ.Π.Χ.Α. και την υποχρεωτική τήρησή τους από τις εταιρείες που είναι εισηγμένες σε Χ.Α. επήλθε ουσιαστική αλλαγή στο πλαίσιο που διέπει την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Στην Ελλάδα η εφαρμογή του Ν. 4308/2014 από την 01.01.2015 έφερε νέες αλλαγές στον τρόπο που πραγματοποιείται η ενοποίηση των εταιρειών που συγκροτούν έναν όμιλο έχοντας ως τελικό αποτέλεσμα οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις που συντάσσονται βάσει των Ε.Λ.Π. σε ένα μεγάλο βαθμό να προσομοιάζουν τις Ενοποιημένες Καταστάσεις που συντάσσονται με βάση τα Δ.Π.Χ.Α. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα Ε.Λ.Π. έχουν

υιοθετήσει ένα μεγάλο μέρος των διατάξεων των Δ.Π.Χ.Α. Μολονότι μεταξύ του πλαισίου που ορίζεται από τα Ε.Λ.Π. με εκείνο που ορίζεται από τα Δ.Π.Χ.Α. υπάρχει ένας μεγάλος βαθμός ομοιότητας παρόλα αυτά υπάρχουν σημαντικές διαφορές που δεν θα πρέπει να αγνοηθούν. Οι κυριότερες διαφορές των Δ.Π.Χ.Α. αφορούν τις προϋποθέσεις για απαλλαγή από την ενοποίηση καθώς και η εφαρμογή της Εύλογης Αξίας κατά την διαδικασία της αποτίμησης των συμμετοχών κατά την αγορά τους. Τα Δ.Π.Χ.Α. επί της ουσίας δεν προβλέπουν κάποια απαλλαγή από την ενοποίηση, σε αντίθεση με τα Ε.Λ.Π. που προβλέπουν απαλλαγές από την ενοποίηση θυγατρικών με επουσιώδες ενδιαφέρον και θυγατρικές που διακρατούνται με σκοπό την μεταγενέστερη πώλησή τους. Τέλος μία ακόμη σημαντική διαφορά μεταξύ των Ε.Λ.Π. και Δ.Π.Χ.Α. είναι ότι τα Δ.Π.Χ.Α. απαιτούν την αποτίμηση των δικαιωμάτων συμμετοχής στην Εύλογη Αξία σε αντίθεση με τα Ε.Λ.Π. που παραμένει σε δυνητικό επίπεδο.

Μια ακόμα σημαντική αλλαγή επήλθε με την εφαρμογή των νέων Δ.Π.Χ.Α. διότι οδήγησε στην αντικατάσταση της αναλογικής μεθόδου ενοποίησης των Κοινοπραξιών με την μέθοδο της Καθαρής Θέσης και των Κοινών Επιχειρήσεων με την μέθοδο της ενσωμάτωσης των μεριδίων. Σε αντίθεση τα Ε.Λ.Π. ακόμα υποδεικνύουν την αναλογική μέθοδο ενοποίησης για τις Κοινές Επιχειρήσεις ενώ για τις Κοινοπραξίες και τις Συγγενείς Επιχειρήσεις απαιτείται όπως και στα Δ.Π.Χ.Α. η μέθοδος της Καθαρής Θέσης.

Στο πλαίσιο που διέπει την κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων επήλθε σημαντική διαφοροποίηση με την εισαγωγή του Δ.Π.Χ.Α. 10 που ορίζει την συμπερίληψη στην ενοποίηση των εταιρειών Ειδικού Σκοπού από την στιγμή που ασκείται πάνω τους έλεγχος. Τα Δ.Π.Χ.Α. μέχρι πριν την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 10 επέτρεπαν την εξαίρεση από την ενοποίηση των εταιρειών ειδικού σκοπού όταν η μητρική εταιρεία από την συμμετοχή στην εταιρεία ειδικού σκοπού δεν βρισκόταν εκτεθειμένη στο μεγαλύτερο μέρος των ωφελειών καθώς επίσης και των κινδύνων που απορρέαν. Το Δ.Π.Χ.Α. 10 επίσης εισήγαγε ειδικό χειρισμό για τις εταιρείες επενδύσεων.

Τέλος η παρούσα διπλωματική εργασία μπορεί να αποτελέσει το έναυσμα για την εκπόνηση μελλοντικών ερευνών γύρω από τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις. Η προσπάθεια εναρμόνισης του Ελληνικού λογιστικού πλαισίου και των εφαρμοστέων μεθόδων που απαιτούνται κατά την ενοποίηση με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα καθώς επίσης και τα πλεονεκτήματα/μειονεκτήματα που επιφέρουν τα δύο αυτά πλαίσια τόσο στην κατάρτιση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων όσο και στην παρεχόμενη από αυτές πληροφόρηση μπορεί να αποτελέσει το θέμα μελλοντικών ερευνών με αυξημένο ερευνητικό ενδιαφέρον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- Γεώργιος Στ. Αληφαντής (2019), Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, Αθήνα, Εκδόσεις Διπλογραφία
- Ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις»
- Ν.Σ.Κ. (Ολομ.) υπ' αριθμό 410/1991
- Λουμιώτης Ι. Βασίλειος Θέματα Εφαρμοσμένης Λογιστικής και Ελεγκτικής των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων
- Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων»
- Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις»
- Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα Υπό Κοινό Έλεγχο»
- Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις & Κοινοπραξίες»
- Τριάρχης Δημήτριος ACMA (2011), Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Θεωρία και Τεχνικές Κατάρτισης, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Δίσιγμα
- Νεγκάκης Ι. Χρήστος (2015), Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς – Ειδικά Θέματα, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αειφόρος Λογιστική
- Ν. 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών»
- Κωνσταντίνος Κάντζος (2013), Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις με Λογιστική και Παρουσίαση Συμμετοχών και Χρεογράφων, Αθήνα, Εκδόσεις Φαίδιμος

Ξένη

- Gallimberti, C. M., Marra, A., & Prencipe, A. (2013). Consolidation. Preparing and understanding consolidated financial statements under IFRS
- Müller, V. O. (2011). Value relevance of consolidated versus parent company financial statements: evidence from the largest three European capital markets. *Accounting and Management Information Systems*, 10(3), 326.
- Gornik-Tomaszewski, S., & Larson, R. K. (2014). New consolidation requirements under IFRS. *Review of Business*, 35(1), 47.
- Gluzová, T. (2015). The adoption of IFRS 10 and its impact on the scope of consolidation. *Acta Academica Karviniensia*, 4, 18-27.

- Lopes, A. I., & Lopes, M. (2019). Effects of adopting IFRS 10 and IFRS 11 on consolidated financial statements. *Meditari Accountancy Research*.
- Morgado, M. S. D. J. M. (2013). Effect analysis on the application of IFRS 10 compared with the IAS 27.
- Van Zijl, W., & Maroun, W. (2017). Discipline and punish: Exploring the application of IFRS 10 and IFRS 12. *Critical Perspectives on Accounting*, 44, 42-58.
- Müller, V. O. (2014). The impact of IFRS adoption on the quality of consolidated financial reporting. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 109, 976-982.
- Polachová, K. (2019). Compliance with IAS 2 in consolidated financial statements of PSE listed companies. *European Financial and Accounting Journal*, 2019(3), 61-78.
- Gee, M., Haller, A., & Nobes, C. (2010). The influence of tax on IFRS consolidated statements: the convergence of Germany and the UK. *Accounting in Europe*, 7(1), 97-122.
- Baltariu, C. A., & Cîrstea, A. (2012). Harmonization of goodwill reporting practice in the consolidated financial statements of Romanian groups. *Annales Universitatis Apulensis-Series Oeconomica*, 14(2).
- Bauer, K., & Toborek-Mazur, J. (2014). Informative Role of Consolidated Financial Statements Drawn Up in Accordance with IFRS: the Case of Companies at Bankruptcy- Restructuring Proceedings in Poland. In *Proceedings of the 2nd International Scientific Conference* (pp. 7-19).
- Brown, P. (2011). International Financial Reporting Standards: what are the benefits?. *Accounting and business research*, 41(3), 269-285.
- Cîrstea, A. (2014). The need for public sector consolidated financial statements. *Procedia Economics and Finance*, 15, 1289-1296.

Ιστοσελίδες

- www.taxheaven.gr
- www.forin.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Υποδείγματα Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β, ν. 4308/2014)

1. Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης (Κόστος Κτήσης)

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ενσώματα πάγια			
Ακίνητα		X	X
Μηχανολογικός εξοπλισμός		X	X
Λοιπός εξοπλισμός		X	X
Επενδύσεις σε ακίνητα		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Λοιπά ενσώματα στοιχεία		X	X
Σύνολο		X	X
Άυλα πάγια στοιχεία			
Δαπάνες ανάπτυξης		X	X
Υπεραξία		X	X
Λοιπά άυλα		X	X
Σύνολο		X	X
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή		X	X
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Δάνεια και απαιτήσεις		X	X
Χρεωστικοί τίτλοι		X	X
Συννετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες		X	X
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι		X	X
Λοιπά		X	X
Σύνολο		X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι		X	X
Σύνολο μη κυκλοφορούντων		X	X

Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία**Αποθέματα**

Έτοιμα και ημιτελή προϊόντα	X	X
Εμπορεύματα	X	X
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά	X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία	X	X
Προκαταβολές για αποθέματα	X	X
Λοιπά αποθέματα	X	X

Σύνολο

X X**Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές**

Εμπορικές απαιτήσεις	X	X
Δουλεωμένα έσοδα περιόδου	X	X
Λοιπές απαιτήσεις	X	X
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	X	X
Προπληρωμένα έξοδα	X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	X	X

Σύνολο

X X**Σύνολο Κυκλοφορούντων****X X****Σύνολο Ενεργητικού**

X X**Καθαρή θέση****Καταβλημένα κεφάλαια**

Κεφάλαιο	X	X
Υπέρ το άρτιο	X	X
Καταθέσεις ιδιοκτητών	X	X
Ίδιοι τίτλοι	X	X

Σύνολο

X X**Διαφορές εύλογης αξίας****X X**

Διαφορές αξίας ενσωμάτων παγίων

X X

Διαφορές αξίας διαθέσιμων για πώληση

X X

Διαφορές αξίας στοιχείων αντιστάθμισης ταμειακών ροών

X X**Σύνολο**

X X**Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο**

Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	X	X
Αφορολόγητα αποθεματικά	X	X
Αποτελέσματα εις νέο	X	X

Σύνολο

X X

Συναλλαγματικές διαφορές

X X

Καθαρή θέση ιδιοκτητών μητρικής

X X

Δικαιώματα που δεν ασκούν έλεγχο	X	X
Σύνολο Καθαρής Θέσης	X	X
Προβλέψεις		
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	X	X
Λοιπές προβλέψεις	X	X
Σύνολο	X	X
Υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Δάνεια	X	X
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Κρατικές επιχορηγήσεις	X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι	X	X
Σύνολο	X	X
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Τραπεζικά δάνεια	X	X
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπροθέσμων δανείων	X	X
Εμπορικές υποχρεώσεις	X	X
Φόρος εισοδήματος	X	X
Λοιποί φόροι και τέλη	X	X
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης	X	X
Λοιπές υποχρεώσεις	X	X
Έξοδα χρήσεως δουλευμένα	X	X
Έσοδα επόμενων χρήσεων	X	X
Σύνολο	X	X
Σύνολο υποχρεώσεων	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης, προβλέψεων και υποχρεώσεων	X	X

2. Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης (Εύλογη Αξία)

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ενσώματα πάγια			
Ακίνητα		X	X
Μηχανολογικός εξοπλισμός		X	X
Λοιπός εξοπλισμός		X	X
Επενδύσεις σε ακίνητα		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Λοιπά ενσώματα στοιχεία		X	X
Σύνολο		X	X
Άυλα πάγια στοιχεία			
Δαπάνες ανάπτυξης		X	X
Υπεραξία		X	X
Λοιπά άυλα		X	X
Σύνολο		X	X
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή		X	X
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία			
Δάνεια και απαιτήσεις		X	X
Διακρατούμενες έως τη λήξη επενδύσεις		X	X
Συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες		X	X
Διαθέσιμα για πώληση		X	X
Στοιχεία προοριζόμενα για αντιστάθμιση		X	X
Σύνολο		X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι		X	X
Σύνολο μη κυκλοφορούντων		X	X
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Αποθέματα			
Έτοιμα και ημιτελή προϊόντα		X	X
Εμπορεύματα		X	X
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Προκαταβολές για αποθέματα		X	X
Λοιπά αποθέματα		X	X
Σύνολο		X	X
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές			
Εμπορικές απαιτήσεις		X	X

Δουλευμένα έσοδα περιόδου	X	X
Λοιπές απαιτήσεις	X	X
Εμπορικό Χαρτοφυλάκιο	X	X
Προπληρωμένα έξοδα	X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	X	X
Σύνολο	X	X
Σύνολο Κυκλοφορούντων	X	X
Σύνολο Ενεργητικού	X	X
<u>Καθαρή θέση</u>		
Καταβλημένα κεφάλαια		
Κεφάλαιο	X	X
Υπέρ το άρτιο	X	X
Καταθέσεις ιδιοκτητών	X	X
Ίδιοι τίτλοι	X	X
Σύνολο	X	X
Διαφορές εύλογης αξίας	X	X
Διαφορές αξίας ενσωμάτων παγίων	X	X
Διαφορές αξίας διαθέσιμων για πώληση	X	X
Διαφορές αξίας στοιχείων αντιστάθμισης ταμειακών ροών	X	X
Σύνολο	X	X
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο		
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	X	X
Αφορολόγητα αποθεματικά	X	X
Αποτελέσματα εις νέο	X	X
Σύνολο	X	X
Συναλλαγματικές διαφορές	X	X
Καθαρή Θέση ιδιοκτητών μητρικής	X	X
Δικαιώματα που δεν ασκούν έλεγχο	X	X
Σύνολο Καθαρής Θέσης	X	X
Προβλέψεις		
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	X	X
Λοιπές προβλέψεις	X	X
Σύνολο	X	X
Υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		

Δάνεια	X	X
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Κρατικές επιχορηγήσεις	X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι	X	X
Σύνολο	X	X
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Τραπεζικά δάνεια	X	X
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπροθέσμων δανείων	X	X
Εμπορικές υποχρεώσεις	X	X
Φόρος εισοδήματος	X	X
Λοιποί φόροι και τέλη	X	X
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης	X	X
Λοιπές υποχρεώσεις	X	X
Έξοδα χρήσεως δουλευμένα	X	X
Έσοδα επόμενων χρήσεων	X	X
Σύνολο	X	X
Σύνολο υποχρεώσεων	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης, προβλέψεων και υποχρεώσεων	X	X

3. Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων (Κατά Λειτουργία)

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Κύκλος εργασιών (καθαρός)		X	X
Κόστος πωλήσεων		X	X
Μικτό αποτέλεσμα		X	X
Λοιπά συνήθη έσοδα		X	X
		X	X
Έξοδα διοίκησης		X	X
Έξοδα διάθεσης		X	X
Λοιπά έξοδα και ζημιές		X	X
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)		X	X
Κέρδη και ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων		X	X
Κέρδη και ζημιές από επιμέτρηση στην εύλογη αξία		X	X
Αποτέλεσμα από συγγενείς και κοινοπραξίες		X	X
Κέρδος από αγορά οντότητας ή τμήματος σε τιμή ευκαιρίας		X	X
Έσοδα επενδύσεων		X	X
Λοιπά έσοδα και κέρδη		X	X
		X	X
Αποτελέσματα προ τόκων και φόρων		X	X
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα		X	X
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		X	X
		X	X
Αποτέλεσμα προ φόρων		X	X
Φόροι εισοδήματος		X	X
		X	X
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους		X	X
Το αποτέλεσμα περιόδου κατανέμεται:		X	X
- Στους ιδιοκτήτες της μητρικής		X	X
- Σε δικαιώματα που δεν ασκούν έλεγχο		X	X

4. Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων (Κατ' Είδος)

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Κύκλος εργασιών (καθαρός)		X	X
Μεταβολές αποθεμάτων (εμπορεύματα, προϊόντα, ημικατεργασμένα)		X	X
Λοιπά συνήθη έσοδα		X	X
Ιδιοπαραχθέντα πάγια στοιχεία		X	X
Αγορές εμπορευμάτων και υλικών		X	X
Παροχές σε εργαζόμενους		X	X
Αποσβέσεις ενσωμάτων παγίων και άυλων στοιχείων		X	X
Λοιπά έξοδα και ζημιές		X	X
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)		X	X
Κέρδη και ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων		X	X
Κέρδη και ζημιές από επιμέτρηση στην εύλογη αξία		X	X
Αποτέλεσμα από συγγενείς και κοινοπραξίες		X	X
Κέρδος από αγορά οντότητας ή τμήματος σε τιμή ευκαιρίας		X	X
Έσοδα επενδύσεων		X	X
Λοιπά έσοδα και κέρδη		X	X
Αποτελέσματα προ τόκων και φόρων		X	X
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα		X	X
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		X	X
Αποτέλεσμα προ φόρων		X	X
Φόροι εισοδήματος		X	X
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους		X	X
Το αποτέλεσμα περιόδου κατανέμεται:		X	X
- Στους ιδιοκτήτες της μητρικής		X	X
- Σε δικαιώματα που δεν ασκούν έλεγχο		X	X

5. Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων

	Κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Καταθέσεις Ιδιοκτητών	Ίδιοι Τίτλοι	Διαφορές εύλογης αξίας	Συν/κές διαφορές	Αποθεματικά νόμων και καταστατικού	Αφορολόγητα αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέο	Σύνολο καθαρής θέσης ιδιοκτητών μητρικής	Δικαιώματα που δεν ασκούν έλεγχο	Σύνολο καθαρής θέσης
Υπόλοιπο 01.01.20X0	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X
Μεταβολές λογιστικών πολιτικών και διόρθωση λαθών									X	X	X	X
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο	X	X			X			X				X
Εσωτερικές μεταφορές								X	X	X		
Διανομές στους φορείς									X	X	X	X
Αποτελέσματα περιόδου									X	X	X	X
Υπόλοιπο 31.12.20X0	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο					X							X
Εσωτερικές μεταφορές												0
Διανομές μερισμάτων												X
Αποτελέσματα περιόδου									X	X	X	X
Υπόλοιπο 31.12.20X1	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X

6. Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών (Εμμεση Μέθοδος)

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Χρηματοροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Αποτέλεσμα προ φόρων		X	X
Πλέον ή μείον προσαρμογές για:			
Αποσβέσεις και απομειώσεις ενσώματων και άυλων πάγιων		X	X
Προβλέψεις		X	X
Κέρδη και ζημίες από διάθεση στοιχείων		X	X
Κέρδη και ζημίες από επιμέτρηση στοιχείων		X	X
Έσοδα επενδύσεων		X	X
Αποτέλεσμα από συγγενείς και κοινοπραξίες		X	X
Κέρδος από αγορά οντότητας σε τιμή ευκαιρίας		X	X
Χρεωστικοί και πιστωτικοί τόκοι (καθαρό ποσό)		X	X
		X	X
Πλέον ή μείον μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης:			
Μεταβολή αποθεμάτων		X	X
Μεταβολή απαιτήσεων		X	X
Μεταβολή υποχρεώσεων		X	X
		X	X
Μείον:			
Πληρωμές για χρεωστικούς τόκους		X	X
Πληρωμές για φόρο εισοδήματος		X	X
Σύνολο		X	X
Χρηματοροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Πληρωμές (εισπράξεις) για απόκτηση (πώληση) παγίων στοιχείων		X	X
Χορηγηθέντα δάνεια (καθαρή μεταβολή)		X	X
Τόκοι εισπραχθέντες		X	X
Μερίσματα εισπραχθέντα		X	X
Σύνολο		X	X
Χρηματοροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Εισπράξεις (πληρωμές) από αύξηση (μείωση) κεφαλαίου		X	X
Εισπράξεις (πληρωμές) από δάνεια		X	X
Μερίσματα πληρωθέντα		X	X
Σύνολο		X	X
Συμφωνία μεταβολής διαθεσίμων			
Καθαρή μεταβολή στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα της χρήσης		X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου		X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου		X	X